

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Ondřej Píša

**Časopis Tvar v letech 1927 – 1931: historie
časopisu a redakční kruh**

Bakalářská práce

Praha 2009

Autor práce: **Ondřej Píša**

Vedoucí práce: **PhDr. Anna Jonáková**

Oponent práce:

Datum obhajoby: **2009**

Hodnocení:

Bibliografický záznam

PÍŠA, Ondřej. *Časopis Tvar v letech 1927 – 1931: historie časopisu a redakční kruh*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, 2009. s. 55, Vedoucí diplomové práce PhDr. Anna Jonáková

Anotace

Diplomová práce „Časopis Tvar v letech 1927 – 1931: historie časopisu a redakční kruh“ si dává za cíl popsat vývoj prvorepublikového kulturního periodika Tvar, včetně časopisů které Tvaru bezprostředně předcházely, a zasadit jeho existenci do společensko-kulturních souvislostí své doby. Tvar nesl podtitul „literární a umělecký měsíčník“, proto se práce zaměřuje jak na literární a uměleckou kritiku v časopise, tak na autory, kteří do časopisu přispívali. Autoři by se dali rozdělit do dvou skupin – jednak na umělecké teoretiky a pak na umělecké praktiky, samozřejmě někteří spadají do obou těchto kategorií. V práci jsou zmíněny i dobové ohlasy na pojetí časopisu. Výsledkem mého snažení by mělo být prokázání jisté výjimečnosti a svébytnosti časopisu Tvar v bohaté záplavě kulturních periodik první republiky.

Annotation

Diploma thesis called „Magazine *Tvar* in years 1927 – 1931: history of the magazine and redaction“ deals with the describing advancement of cultural periodical *Tvar* and magazines, which have anticipated *Tvar*. Thesis wants to set existence of this periodical to the socially-cultural relationships of the first republic age. *Tvar* had subtitle “literary and artistically monthly”, whence particular attention is focused on the field of the literary and artistically reviews in the magazine. It targets also the authors, who supported the magazine. We divide authors into two groups: artistically theorists in the first one and artistically practices the second one. Of course some authors fall into both categories. Contemporary receptions are mentioned in thesis too. Issue of my pain should have been demonstration of exceptionality and authentic of magazine *Tvar* in torrent of cultural periodicals of the first republic age.

Klíčová slova

Tvar, časopis, kritika, literatura, katolicismus, kultura

Keywords

Tvar, magazine, review, literature, catholicism, culture

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval/a samostatně a použil/a jen uvedené prameny a literaturu.
2. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna veřejnosti pro účely výzkumu a studia.

V Praze dne

Ondřej Píša

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval především konzultantce své práce PhDr. Anně Jonákové za trpělivost a zajímavé podněty k mé práci. Stejně tak všem, kteří mi se sběrem informací jakýmkoli způsobem pomohli.

Obsah

Úvod	4
1. Před Tvarem	7
2. Tvar	10
2.1 Vývoj Časopisu Tvar	11
2.2 Filosofie Tvaru	20
2.3 Redakční kruh	21
2.3.1 Bedřich Fučík	21
2.3.2 Miloš Dvořák	22
2.3.3 Albert Vyskočil	24
2.3.4 Rudolf Černý	24
2.3.5 Alois Skoumal	25
2.3.6 Jan Franz	25
2.4 Publikování autoři	27
2.4.1 Jakub Deml	27
2.4.2 Jan Čep	30
2.4.3 Jaroslav Seifert	30
2.4.4 Vítězslav Nezval	31
2.4.5 František Halas	32
2.4.6 Jaroslav Durych	32
2.4.7 Vladislav Vančura	33
2.4.8 Jan Zahradníček	34
3.5 Překlady publikované v časopisu Tvar	34
Závěr	38
Summary	39
Použitá literatura	40
Seznam příloh	41

Úvod

Téma své diplomové práce *Časopis Tvar v letech 1927 – 1931: historie časopisu a redakční kruh* jsem si vybral na základě dlouholetého zájmu o kulturní dění v období tzv. první republiky.

V této době, tj. ve dvacátých letech, vstupovala do literatury poválečná generace, jejíž příslušníci měli ve svých rodných, nebo lépe, křestních listech vepsán rok narození 1900-1910.

Jejich mládí a počáteční tvorba byla ovlivňována několika faktory: především vývojem a poznáním, jakého dosáhla věda a kultura v průběhu devatenáctého století. Dále pak bouřlivým nástupem řady uměleckých a kulturních směrů a tendencí v devadesátých letech devatenáctého století, třebaže se tento vliv mohl ukázat v jejich tvorbě až později. Bezprostředně působící byly samozřejmě i události historické. Především zážitky z první světové války, které ovlivnily jejich dětství a v mnoha případech i jejich rodinný život ztrátou někoho blízkého. Zapomenout se nesmí ani na rozpad Rakouska-Uherska a na vznik samostatné Československé republiky. Ať už se to někomu líbí nebo ne, vliv na formování poválečné generace měly i revoluce a občanská válka v Rusku s jejími dopady i působením.

Tisk a tehdy i časopisy byly dosud tím nejdůležitějším médiem. Příležitostí k publikování měli literáti i začínající autoři mnoho. Některá periodika byla stabilní, trvalého rázu, další měla efemérní život a někdy nepřečkala první dvě čísla, jako například *Den*, *Orfeus* či *Disk*. Ovšem z některých odstartovali debutanti hodně vysoko na český Parnas, aby pak celé dvacáté století zářili jako hvězdy první velikosti. Nabízely se časopisy nakladatelské i časopisy, které vydávali známí autoři. Z nich velmi významným časopisem byla *Cesta*, kterou vydával Miroslav Rutte a *Červen*, vydávaný Stanislavem Kostkou Neumannem. *Červen* vycházel po Neumannově návratu z válečné Albánie, v prvním ročníku (r. 1916) v něm znovu začali publikovat příslušníci Neumannovy generace – tzv. generace předválečné moderny: Fráňa Šrámek, bratři Čapkové, Viktor Dyk, ale i výtvarníci jako Josef Čapek, Václav Špála, Rudolf Kremlička, Jan Zrzavý a Bohumil Kubišta. Významným počinem ročníku 1917 bylo publikování Čapkova překladu Apollinairova *Pásma*, básně, která svou převratnou asociální metodou dala signál české poválečné poezii hned v několika vrstvách.

Ale ve skutečnosti již od roku 1917 tito autoři pomalu ustupovali autorům mladším, Neumannovi a jeho ideovému smýšlení bližším. Byli to debutanti, kteří měli výrazně levicové smýšlení a dost vehementně se nažili o uplatnění, třebaže v tuto chvíli ještě zmateně a tápavě. Jejich nástup byl bojovný – jako příklad uvedu dva citáty z dopisů: „*Pleteme politiku do umění? Revoluce = politika? Souvislost a vědomí této souvislosti – umění a života, to se má popřít?! Co si myslí Nebeský, je umění pro umění. Vančura bude s ním polemizovat v Čase, Štulc v Rudém právu, já v Červnu a Ty bys mohl též. Ať je to plánovitý útok na strejce. Vančura povídal: a teď jim uděláme paseku! Musí se jednou dokázat, že umění není široká a rozlehlá poušť, že to není linie od Süsse až po Radu, nýbrž že moderní má právo se zvat jen výbojná a tvořivá avantgarda, která přináší nové obzory. Že moderní nejsou Tvrdošíjní vyjma Zrzavého...*“ (K. Teige A. Černíkovi; cit. dle Teige 1966, s. 511) a ještě jeden příklad: „*Spolek komunistických umělců Devětsil, tj. několik mladých lidí, kteří to miní asi takto: Pryč se vším, co tu je a co tu bylo. Ve jménu Marxe a revoluce zakládáme nový spolek, jenž bude terorem potírat vše mimo nás, poněvadž my chceme středověkou a suchou církev na Marxovi. Kdokoli se nepodrobí nám ve svých uměleckých záměrech, propadá záhubě. Naše zbraně: Chceme dobýt všech možných listů a pak nepřipustíme žádného jiného ke slovu.*“ (V. Nezval J. Mahenovi 11. 3. 1922 Sborník Národního Muzea CIX, 1964, str. 124, cit. dle Avantgarda známá a neznámá 1, s. 19).

Můžeme se divit, že tito mladí, využívající časopisů svých bezprostředních předchůdců se proti nim bez zábran vymezovali právě tak, jako proti dosavadní literární a kulturní tradici? Charakteristické bylo, že se v této generaci jednalo o přístup skupinový, jehož první snahou bylo mít svůj časopis, který by plně reprezentoval jejich snahy.

Skupina kolem Karla Teigeho, od prosince 1920 existující pod názvem SMK (Sdružení moderní kultury) Devětsil, se nejprve představila sborníky *Devětsil* a *Život*, pak dvěma čísly časopisu *Disk* (1923, 1925), poté krásným a nápaditým časopisem *Pásmo*, který vycházel v Brně a na jehož redakci se podílel jak brněnský, tak pražský Devětsil. Členové Devětsilu velmi úzce spolupracovali s Literární skupinou a jejím časopisem *Host*. V roce 1926 ale začali vydávat vlastní revue, *ReD* – Revue Devětsil. Tato revue patřila snad k nejkrásnějším časopisům, jež byly v první polovině dvacátého století u nás vydávány. Zejména v prvních dvou ročnících *ReD* skutečně přesvědčivě a reprezentativně představoval umění avantgardy, která se právě v této době blížila svým

vrcholům. Třetí ročník revue byl již rozpačitý a převažoval v něm politický aspekt, který ho znevažoval.

Pak tu byla skupina, která se zajímala o severskou a ruskou literaturu a umění obecně. Vycházela pod názvem *Sever a východ*. Nesmí se zapomenout ani na skupinu autorů katolických, reprezentovanou Jaroslavem Durychem a časopisem *Akord*, který vydávalo nakladatelství Ladislava Kuncíře. Dále pak *Kvart*, *Plán*, *Čin*, *Lumír*, všechny deníky a mnoho dalších.

Zdá se tedy, že začít publikovat nebylo právě obtížné a nesnadné. Ale je tomu skutečně tak? Co autoři, kteří své místo teprve hledali? Kteří nechtěli stát v opozici proti domácí tradici, nechtěli své názory hledat především v zahraničí, kteří i ideově cítili jinak a ne právě komunisticky, ač jim sociální citění nescházelo, poněvadž jako většina studentů pocházeli z chudších vrstev obyvatelstva, především zemědělského? Také neměli, jako mnozí pražští takovou možnost se vzdělávat, cítili svoji příslušnost k určitému kraji, místu a zde hledali své vzory? A nepotřebují v takto rozloženém silovém poli také svoji platformu, aby se společně podporovali a rozvíjeli své citění a usilování? Aby se společně poněkud nutili k tvorbě?

A tak se dostávám ke *Tvaru*. Mezi časopisy první poloviny dvacátého století znělo jeho jméno pozoruhodně aktuálně, vždyť je to i existující stejnojmenný časopis. Pokud bychom se zamysleli nad tím, co mají tehdejší a současný *Tvar* společného, odpověď by zněla, že téměř nic a když už, tak jen odvozeně. Nicméně zájem byl probuzen. Zjistil jsem, že o časopisu mluví autoři respektovaní a rozhodl jsem se, že se s časopisem seznámím a zjistím, co zjizitelného je.

Začal jsem shánět časopis, což se ukázalo jako poměrně snadné, a pak po dostupné odborné literatuře a sekundární literatuře. *Akademické dějiny české literatury* o časopisu informují pouze velice skromně, *Lexikon české literatury* již podrobněji. Pokračoval jsem četbou a studiem knihy Martina C. Putny: *Česká katolická literatura 1848 – 1918*, jež uvádí do problematiky. Poté například knihy Jaroslava Meda: *Spisovatelé ve stínu*, nebo Zdeňka Rotrekla: *Skrytá tvář české literatury*. Velmi významným zdrojem informací se samozřejmě stalo sebrané dílo Bedřicha Fučíka.

1. Před Tvarem

Podle tvrzení a svědectví pamětníků předcházely *Tvaru* dva časopisy, prvním z nich bylo *Svítání*, časopis Západoslovanské župy československého studentstva. Již zvolený název časopisu ho svojí sémantikou předurčuje a řadí mezi časopisy studentské. Vydával ho obětavý a ochotný třebíčský nakladatel a knihkupec J. Trnka. Tvorbu obsahu měli na starosti studenti z třebíčského Státního reálného gymnasia a z okolí, kteří se právě vrátili z ukončené vojenské služby. Časopis měl velké ambice, rubriky jako seriózní deník. Také si nemohl stěžovat na nedostatek spolupracovníků, zejména o ty v poetickém žánru nebyla nouze. Horší to bylo v žánrech prozaických, zde se předpokládalo, že zastoupí vedoucí redaktor, kterým byl Bedřich Fučík. Atmosféru vzniku časopisu nejlépe vystihují Fučíkova slova:

„Když jsme se vrátili (B. Fučík a V. Nezval pozn. autora) – z té rakouské patálie zase do školy, vpadli jsme rovnou po hlavě do ruchu studentského života a jeho tehdejších revolučních vidin. Studenti tenkrát ve svatém nadšení zřizovali na gymnáziích samosprávy, rozhodnutí jednou provždy zbavit se nenáviděného jha profesorů a odhodláni vzít správu věcí do vlastních rukou. Ani Nezval, ani já jsme neměli mnoho smyslu pro spolky – zato jsme s Milošem Dvořákem realizovali plán na časopis, kulturní časopis pro celou západoslovanskou oblast, tvořenou Telčí, Velkým Meziříčím, Moravskými Budějovicemi a Třebíčí, která byla zároveň centrem „studentské župy“. Na návrh Miloše Dvořáka, mačkajícího tehdy pod septimánskou lavicí svého Verhaerena, dostal podle něho jméno Svítání, které se sice ostatním „realistům“ zdálo příliš poetické, ale pro nedostatek jiné invence bylo pasivně přijato.

Svítání, pokud vím, první a zatím jediný literární časopis třebíčský, se stalo místní událostí. Po vnější stránce to byl list, který si v tehdejších provincionálních mírách jistě nezadal s dnešními velkodeníky – aspoň personálně; nejenomže měl referenty ze všech možných oborů a lokalit, mnoho externistů, šéfredaktora a tři redaktory, ale i svého ředitele, který se staral s dojemnou péčí o administrativu a finance, vřdycky povázhlivé a vyrovnávané jen s nesmírným porozuměním tiskaře Trnky blahé paměti.... Když vyšlo první číslo Svítání, bylo mnoho rámusu a mnoho slávy na jedné a stejně mnoho kritiky na stranách druhých, hlavně v profesorském sboru, nevrle a povázhlivě potřásajících hlavami..... češtinář Sova mi promptně dodal první

číslo pěkně červeným inkoustem opravené, ale taktně neznámkové.“ (Fučík 1992, str.173,175.)

První číslo Svítání vyšlo v únoru 1919, následovala ještě čtyři čísla, tedy celkem pět čísel, konec nastal v červnu 1919. Autoři se ovšem nerozešli, protože téměř všichni spolupracovníci redakce se posléze sešli na studiích v Praze.

Bedřich Fučík vzpomínal po letech na Svítání jako „*na svůj nejmilejší časopis*“ (Fučík 2006, s. 331). Spolu s ním obsah časopisu vytvářeli například Vítězslav Nezval, Jan Zahradníček, Bedřich Václavek nebo Miloš Dvořák (všichni později přispívali i do časopisu *Tvar*).

Vítězslav Nezval vzpomínal na působení v časopise *Svítání* pouze okrajově. Důvodem je zřejmě fakt, že své paměti psal v době, kdy Bedřich Fučík pobýval ve vězení a jakoukoli zmínku o svém kolegovi pokládal za nebezpečnou.

„Nevím, dostalo-li se mi jinak na gymnasiu zvláštních podnětů, které by mně byly nějak přiblížily poesii. Chodil jsem do městské knihovny a vypůjčoval jsem si tam knihy a také básně. Tak jsem poznal Otokara Březinu a později Demla a Karla Hlaváčka, jejichž kouzelný svět mi otevřel můj mladší spolužák Miloš Dvořák. Byl to samotář, který znal mnohem víc než já, a poněvadž nazíral na poesii tím, čemu říkal F.X. Šalda „druhý zrak“, platil za „mystika.“ (Nezval 1961, s. 70)

Právě na seskupení autorů kolem časopisu *Svítání* se dá dokázat otevřený přístup Bedřicha Fučíka k publikovaným dílům. Fučík a Zahradníček se hlásili ke křesťanské víře. Nezval byl v té době sympatizantem avantgardního hnutí, stejně tak Bedřich Václavek, který se ani netajil svými sympatiemi ke komunistické straně. Všechny ale spojovala jedna věc, a to obdiv k dílům Jakuba Demla, respektive Otokara Březiny.

Zdá se tak, že už v době začátků svého působení si Bedřich Fučík vytyčil směr, kterým se bude ubírat jeho práce. Zásadní filosofie naprosté otevřenosti, jakou si nastavil ve studentském časopise *Svítání*, se totiž prolíná jeho redakčním působením i do budoucna.

Ve své tvorbě se ale zatím Bedřich Fučík vyhýbal kritice. Ve *Svítání* tiskl své básně a povídky. Kritická tvorba měla přijít na řadu až později, konkrétně v břeclavském časopise *Fujara*, kde Bedřich Fučík působil ještě před svým přesunem do Prahy.

Zde, v tomto časopisu, začal Bedřich Fučík vykonávat nejen redakční práce, ale začal se věnovat i posuzování literatury. Zdá se, že si pomalu utvářel svá vlastní umělecká a literární kritéria, která publikoval v článku nazvaném *Programy*. Z nich jako

podstatné vidím především rozhořčení nad příklonem českých autorů k zahraničním literárním směrům a naopak výzvu k vlastní literární svébytnosti: „*Ne ke spokojenosti ciziny, nýbrž pro sebe potřebujeme vědomí dobře vykonané práce. Cizina nemá mít přímý ani nepřímý vliv, protože nechápe a nepochopí, nedávajíc si ani námahu. Je to ostatně v tom případě její škoda, a nikoliv naše. Bylo kdysi řečeno, že naše literatura není na export, tj. že s nám nerozumí. S tím se musíme smířit...*“ (Fučík 1998, s. 14)

Rovněž se již v tomto článku projevuje záporný vztah k literatuře, která je ideově a ideologicky zabarvená, vztah, který s lety Fučíkova působení bude ještě zesilovat.

„*Nebylo pevné linie, pevného základu, poctivosti, vroucnosti, pokory a síly, jinak by nebylo možno povýšit nenávist nad lásku, a chtít prostředky z nenávisti plynoucími stvořit nový svět, nebylo by jinak myslitelné, že by tatáž touha po vybudování lepšího světa sama sebe za dvě léta popřela požadavkem světa jako zábavního podniku en gros. A přece tam došla. Je to asi logika neoprávnělosti a vnitřní prolhanosti; je to zhroucení rozumu nekontrolovaného a odpovědného jenom sobě, matoucího a tápajícího. Z něho pochází ony krkolomné a groteskní skoky, spojující živly, které se nedají sloučit. Stane-li se tak, tož proti vší logice a zákonům bytí a násilně povstává zmatený, zkřivený obraz života.*“ (Fučík 1998, s. 11-12)

Jméno Bedřicha Fučíka se objevuje i v recenzní části, zejména u autorů, jichž si vážil a které obdivoval. Na prvním místě to byl Jakub Deml. Svůj obdiv k jeho dílu vyjádřil B. Fučík v recenzi knihy *Hlas mluví k slovu*: „*Jakub Deml skutečně nepotřebuje knihoven a muzeí, stačí mu jeho srdce, z něhož čerpá, ponořuje se stále do propastnějších končin a dohmatává se s jedinečnou suverénností a jistotou nejtajemnějších hlubin života. Na začátku jeho díla a každé knihy stojí láska, každé jeho počínání láskou končí. (...) Jakub Deml není spisovatel, nepíše, aby se lidé bavili, nýbrž aby se „radovali“, každé jeho slovo je požehnáním, útěchou a zároveň bojem za pravdu a spravedlnost, za křesťanskou čistotu a nesobeckost.*“ (Fučík 1998, s. 213)

Fučíkovo působení v časopisu *Fujara* trvalo rok. Jasně se již však projevuje jeho základní filosofie v náhledu na umělecké dílo – vyhýbá se ideologickému třídění, a namísto toho hodnotí kvalitu, ač sám křesťansky smýšlející. Poprvé se Fučík projevuje jako kritik, což je zásadní rozhodnutí v jeho literárním působení. Čelným autorem v jeho literárním pantheonu se pak jeví Jakub Deml.

2. Tvar

Přenesením časopisu *Fujara* do Prahy vznikl časopis *Tvar* s podtitulem *literární a umělecký měsíčník*. Do české metropole přesídlila i redakce. Pro Bedřicha Fučíka to nebyl velký problém, jelikož od roku 1920 studoval srovnávací literatury na Filosofické fakultě University Karlovy. A stejně tak i jeho dřívější redakční kolegové se většinou kvůli studiím přestěhovali do hlavního města, na druhou stranu celá řada přispěvatelů zůstala ve svých tehdejších bydlištích a do *Tvaru* přispívala korespondenčně. Název nového kulturního periodika pomohl Bedřichu Fučíkovi zvolit Jakub Deml. V dopise z 2. ledna 1927 Deml Fučíkovi napsal:

„Máte arcit' pravdu: Fujara znamená tak málo jako Lýra, je to příliš obecné. Vím, co chcete – proto se mi zdá, že Tepna je pro Vás přece jen také příliš obecná... Vy musíte najít něco nového mezi dvěma tituly mých knih: mezi Tepnou a Domů. (...) Víte, milý pane Fučíku, kdo vám nejlépe poradí? Otevřete kteroukoli knihu Březinovu a tam najdete správné jméno Fujaře – jediné tam! A jsem vsutku zvědav, jak umíte hledati!!!“ (In: Revolver Revue 40, květen 1999, s.132)

V dopise z 8. ledna 1927 už byl Deml konkrétnější:

„Pro Fujaru navrhuji TVÁŘ (nebo TVAR).“ (In: Revolver Revue 40, 1999, s. 132)

První číslo časopisu *Tvar* tak vychází 8. března 1927, redigovali ho Bedřich Fučík, Miloš Dvořák a Jaroslav Zatloukal. Úvodník k prvnímu číslu s příznačným názvem *Tvar* napsal Karel Nekula:

„Je to slovo celistvé a vážné, stejně jemné a barvené. Kritika je klasifikuje jako výslednici umělecké kvality a talentu.

Tvar je konkrétní metaforou pramenů básníkovy světa a sahá někdy tak hluboko, že mění se v umělecký mythos.

Bystrý zrak poznává a určuje v tom matematickou řadu souvislostí, na níž leží nesmrtelný pel krásy; tedy poesie, tedy umění.

Jsem sice v ustavičném varu, ohni a nachu myšlení a tvoření, přece však nejsme to, abychom tím zákonitěji, tím ukázněněji, než epochy a generace minulé – myslili a tvořili. Jsme udoláni neklidem, nervosou, ne-li samou pathologií doby. Odtud ta němota zmožených a mnohomluvnost hledajících, odtud ty věštecké falešné teorie, které v praxi dopadají nemožně. Zvláště ve tvorbě básnické...“ (In: *Tvar* I, roč. 1, 1927)

Název *Tvar* byl pro měsíčník vsutku symptomatický – vytyčoval celou linii listu, která si všimla nejen obsahového zpracování posuzovaných děl, ale také formální stránky díla. V tom směru může být dobrým příkladem Fučíkův článek *Vláda asonance*, otištěný v *Tvaru* roku 1927, Začíná větou: „*Forma a výraz nejsou nejspolehlivějším ukazatelem toho, jaký je básník.*“ (Tvar 3, roč. 1, 1927)

Uměleckými oporami se redaktorům *Tvaru* stala díla Otokara Březiny, Jakuba Demla, Jaroslava Durycha a F. X. Šaldy, což odkazovalo k jiné linii umění, než jakou zastupovala poválečná proletářská poezie, poetismus či tvorba tzv. pragmatistů a relativistů. Důraz na Březinovo a Demlovo dílo však např. tvarovskému recenzentovi české literatury Pavlu Fraenklovi připadl až jako „*otrocký kult*“. (Fraenkl, 1930) K Fraenklově charakteristice se Fučík, jakožto tehdejší spiritus agens *Tvaru*, po letech vrátil – vysvětlil přitom nejen směřování listu, ale i vlastní kritické tihnutí. „*Vraceli jsme je (tj. Demla a Březinu, pozn. aut.) do uměleckého, duchovního a společenského povědomí, vycházejíce z nich – nikoli pasivně, nýbrž tvořivě, dokud síly stačily, jsme na nich stavěli a pokračovali.*“ (Fučík 1995, s. 266)

Přesto ale Fraenklov článek z roku 1930, který se věnoval časopisu *Tvar* vyzněl velmi pozitivně. Mimo jiné v Rozpravách Aventina stálo:

„*V T v a r u se především nebojí, nemají také proč. Neuchází se o žádné oficiální prebendy, neusilují o moc jinou než je ta, jež prýští z dokonalého díla – a tou je opět jen milost, neotročí době, nepodlézají veřejnosti, nemají ctižádosti domácích pánů ani kulturních demagogů. Rozhodli se, že se věnují věci jiné a významnější: tvarové kritice.*“ (Fraenkl, 1930, s. 334)

2.1 Vývoj časopisu *Tvar*

Vznik časopisu a zároveň první ročník spadá do roku 1927, první číslo konkrétně vyšlo 8. března. Periodicita vydávání byla v prvním ročníku poměrně pravidelná. Druhé číslo prvního ročníku spatřilo světlo světa 2. dubna, třetí 2. května, čtvrté 3. června, spojené páté a šesté číslo vyšlo 4. července, sedmé číslo pak 20. září, osmé 30. října, další dvojčíslo, tentokrát spojené deváté a desáté, vyšlo 28. prosince.

Časopis byl tisknut v Břeclavi v knihtiskárně Vavřík a Chlanda. František Vavřík měl nad časopisem i redakční dohled. V prvních dvou číslech byli uvedeni jako vedoucí redaktoři Bedřich Fučík a Karel Nekula, poté už Bedřich Fučík spolu s Milošem Dvořákem a Jaroslavem Zatloukalem. Cena jednoho čísla byla 2 koruny.

Tvar po celou dobu své existence vycházel ve formátu A5 s poměrně jednoduchou grafickou úpravou. Jednotlivé texty byly jednoduše řazeny za sebe. Většinou bylo číslo otevíráno básní, ovšem ne zpravidla. Na posledních stránkách každého výtisku se ale nacházely poznámky, tedy krátké glosy, ať už literární nebo jinak kulturní. Politickým a ideologickým tématům obecně se ovšem autoři vyhýbali. V některých vydání se nacházely i ilustrace, je ale nutné přiznat, že v *Tvaru* byly spíše výjimkou.

Redakční příspěvky se neomezovaly pouze na Prahu. Vedle příspěvateľů z Moravy, se v *Tvaru* dala najít i jména slovenských autorů, jako například Jána Bálenta nebo Emila Boleslava Lukáče. Navíc se na stránkách objevovaly i překlady mnohých evropských, ale i zámořských autorů, v prvním ročníku ale ne tak často jako tomu bude později.

Za pozornost jistě stojí i fakt, že hned v prvním čísle *Tvaru* se redaktor Miloš Dvořák pustil do polemiky, a to s Vítězslavem Nezvalem. Nezval napsal:

„...*A tak se rodí buď mysliví duchové exaktní, duchové logiky a příčinných vztahů, anebo duchové básniví, duchové obraznosti a volných vztahů. Či spíše volních? Neboť tam šlo o příčinu a důkazy a zde spíše o vůli, viděti ve spojení a souladu věci, které jsou si cizí.*“ (In: *Tvar* 1, roč. 1, 1927)

Ve článku *Funkce vůle v básnické tvorbě* pak Dvořák reaguje na Nezvalův článek z říjnového vydání *Rozprav Aventina*:

„*Základním Nezvalovým problémem je, že pokládá vztahy básnické za vztahy volné, že činí soulad a shodu věci závislou na vůli čtenáře. Co když čtenář této vůle nemá? My naopak se domníváme, že básník, který je závislý na vůli a laskavosti čtenáře, je tvorem velmi slabým a spíše nám imponuje, dovede-li obchvátit a dobýt i svého nepřítele.*“ (In: *Tvar* 1, roč. 1, 1927)

I v druhém ročníku (1928) byl *Tvar* tištěn v břeclavské knihtiskárně Chlanda a Vavřík. Že by ovšem měl František Vavřík nad vydáním stále redakční dohled, není již v *Tvaru* uvedeno. Jako redaktoři jsou uvedeni pouze Bedřich Fučík, Miloš Dvořák a Albert Vyskočil.

Redakci se stále dařilo udržovat aspoň rámcově pravidelné vydávání, ale svému podtitulu *měsíčník pro umění a kritiku* dostát nemohl. Co se týká vzhledu, dostalo se časopisu jistých drobných úprav: došlo například k pozměnění titulní stránky. Mimo jiné už na ní není uváděno přesné datum vydání, takže můžeme pouze zjistit, že první číslo druhého ročníku vyšlo v lednu, druhé v únoru, třetí v březnu, poté vyšlo dvojčíslo

za duben a květen, následovalo vydání červnové. Pak se objevilo až dvojčíslo za září a říjen. A následovalo ještě vydání listopadové a poslední desáté číslo spatřilo světlo světa v prosinci.

Struktura časopisu zůstala zachována, texty jsou stále v jednoduché grafické úpravě řazeny přímo za sebe a na konci každého čísla nechybí pravidelné poznámky. Jako první text se většinou objevuje dílo poetické, ovšem stále to není pravidlem.

Jisté změny oproti prvnímu ročníku jsou patrné v obsahu. Jednak se objevuje daleko více překladů zahraničních děl: Největší podíl na jejich tvorbě měl Otto F. Babler, ale překládal i například Arnošt Vaněček, Alois Skoumal, Jan Čep nebo Miloš Dvořák. Nejvíce překládaná byla samozřejmě próza a poesie, ale v *Tvaru* se objevil i například překlad článku Rudolfa Borchardta „*Z Hovoru o tvarech*“.

Rozrostl se i okruh přispěvatelů, na stránkách časopisu *Tvar* se začínají objevovat texty od Vítězslava Nezvala, Františka Halase, Jana Zahradníčka nebo Jakuba Demla. Za zmínku jistě stojí i příspěvky od Pavly Kyticové, přítelkyně Jakuba Demla.

Tvůrci časopisu *Tvar* se netajili svým obdivem k dílu Otokara Březiny. Ten výstižně vyjádřil třeba Jakub Deml ve svém článku *Básník víry*:

„...*Otokar Březina pravil: „Velkou útěchou mi jest, že dílo mé je katolické!“*

Byl jsem zmaten, neboť nikdy ani ve snu mi napadlo, opouštět katolickou církev, i pochopil jsem, že Otokar Březina, drže mé ruce ve svých a máje slzy v očích a mysle na svou smrt, která jest nám oběma stejně blízká, neřekl toho pro mne.“ (In: *Tvar* 7 a 8, roč. 2, 1928):

Kult Otokara Březiny se v textech prolínal po celou dobu existence časopisu *Tvar*, nejvíce ale vytanul na povrch v průběhu třetího ročníku. Právě v roce 1929, konkrétně 25. března, totiž Březina zemřel. Byla mu tak věnována vzpomínka v dubnovém čísle třetího ročníku. Hned na první stránce se nacházelo jakési parte s jednoduchým textem:

†

Otokar Březina

V Jaroměřicích

25. března

MCMXXIX

Následoval nekrolog Jakuba Demla, tedy autora jenž Březinu bezmezně obdivoval a i lidsky mu byl blízký: „...*Smrt vtiskla pečeť na jeho srdce, na jeho ruku a*

na jeho dílo. Nikoli sbohem, nýbrž nashledanou: Václave, s Bohem v národě na shledanou!“ (In: Tvar 4, roč. 3)

Po nekrologu od Jakuba Demla byla do vydání zařazena báseň Vítězslava Nezvala *Zátiší se hřbitovem* následovaná prózou Jana Čepa s názvem *Veselá pohřební*. Nutno dodat, že se svou smrtí Otokar Březina ze stránek časopisu *Tvar* nevymizel, jako téma a prakticky i jako modla zůstal pro tvůrce stále živý.

Časopis *Tvar* nesl i ve třetím ročníku podtitul *měsíčník pro umění a kritiku*, ovšem během roku 1929 vyšel pouze šestkrát. Samostatně totiž bylo vytištěno pouze první a čtvrté číslo, všechna ostatní byla vydána jako dvojčísla (druhé a třetí, páté a šesté, sedmé a osmé, deváté a desáté). Třetí ročník byl také tím posledním, který vycházel v břeclavské knihtiskárně Vavřík a Chlanda. Dá se odvodit, že časopis se zřejmě ocitl ve finanční tísní, jelikož v roce 1930 *Tvar* nevycházel vůbec. A čtvrtý ročník už byl tisknut v jinde.

Ve třetím očníku přibylo oproti minulým letům velké množství překladů, které měl opět z největší části na starosti Otto F. Babler, translace tvořili ale i například František Bibl, Jan Čep, Jaroslav Závoda nebo Vítězslav Nezval.

Problémy s financováním měl *Tvar* nejspíše po většinu doby své existence. Dokládá to i vzpomínání Bedřicha Fučíka na rozhovor s Otokarem Březinou. Z něj mimo finančních potíží vyplývá i přibližný náklad časopisu a také uvažování nad redakčním spojením s časopisem *Lumír*:

„A konečně, po dvou hodinách neustálého vznášení se ve vizích sestupuje do praktičtějších poloh a ptá se, jak to vypadá s T v a r e m , jako by uhodl, že se ho chci ptát, co dělat, zda pro potíže pekuniární časopis zastavit, anebo přijmout nabídku Viktora Dyka, který je ochoten dát nám se vším všudy, redaktorsky i přispěvatelsky, k dispozici L u m í r, časopis finančně zabezpečený. Jakub Deml nám radí nabídku přijmout.

„A v jakém nákladu T v a r vydáváte?“

„Tiskneme tisíc výtisků a prodáváme kolem osmi set.“

„Tolik? A já myslel, že to je jen tři čtyři sta výtisků.“

Březina asi myslí v číslech na něž si zvykl při prvním vydávání svých knih, vycházejících ve třech a pěti stech exemplářích, anebo v nákladech běžných v Dobrém díle ve Staré Říši.

„To znamená, že vaše slovo potřebuje osm set duší. Ale i kdyby to byly jen dvě duše, měli byste povinnost jim pomoci.“... Březina však přece jen krotí své

absolutistické výměry a vrací se do střízlivé reality. „Představte si takovou rovnou, upravenou, měšťačky sytou vinohradskou ulici, v níž jsou všechny domy stejné, dveře a okna spořádaně utěsněna, a z jednoho otevřeného okna křičí nějakí blázni – to by bylo vaše postavení v Lu m í r u ! Ale ovšem, ano, ovšem, posádka i z nejpyšnějšího válečného korábu, který je v moři poškozen, má právo zachránit se na obyčejné obchodní bárce. Ale zároveň má povinnost dopravit svůj koráb do přístavu, opravit jej, vyznačit jeho jméno na bocích a čekat na příznivější vítr.“

Proti takovým radám, výpočtům a dimenzím se dalo těžko co namítat. Další číslo běžného ročníku bylo věnováno Brezinovi a Demlovi, který se právě dožil padesáti let. A T v a r, i když s krajním vypětím sil, vycházel ještě tři léta.“ (Fučík 1992, s.60-61)

Čtvrtý ročník *Tvaru* měl z finančních – jak uvedeno v redakční poznámce *Do IV. ročníku Tvaru* „z vnějších“ důvodů ve vydávání pauzu jednoho roku. Ve stručném oznámení se zároveň zdůrazňuje, že tato odstávka nijak nezměnila zaměření časopisu, že práce spíše přibýlo než ubylo. Dále redakce uvádí: *“Chceme být přísní nejvíc sami k sobě a k těm, kteří pracují s námi. Aby se zabránilo nedorozuměním, hned předem pravíme, že autoři pracující s námi podléhají stejnému soudu jako autoři mimo náš kruh. Nedbajíce jmen, přihlížíme jen k věci, která buď snese naše měřítko nebo jich nesnese.“* (In: *Tvar*, IV, str.40)

Jako odpovědný redaktor, tiskař a vydavatel tohoto ročníku byl uveden Vlastimil Vokolek v Pardubicích, v Jindřišské ulici. *Tvar* byl jedním z těch časopisů, jejichž existenci umožňovala tiskařova dobrá vůle a snaha prospět literatuře. Účet za tisk *Tvaru* nepochybně nikdy zaplacen nebyl.

Vlastimil Vokolek byl takovým příslovečným biblickým „služebníkem neužitečným“. Proto aspoň pár slov i o něm: Narodil se v Pardubicích, jako nejstarší ze čtyř dětí. Rodina byla katolická a na místní, pardubické poměry byla kulturně prestižní. Jeho dva bratři se věnovali umělecké činnosti – Vladimír Vokolek poezii, Vojmír byl malířem a sochařem. Vlastimil Vokolek začal studovat filosofickou fakultu UK. Byl to zvědavý člověk a rychle vplul do pražského literárního a kulturního života, pravděpodobně byl členem Devětsilu, ale seznámil se také s Jakubem Demlem a Bohuslavem Reynkem a Josefem Čapkem (jejich vzájemnou korespondenci publikoval Josef Glivický); nějaký čas pobyl ve Staré Říši u Josefa Floriana a ve Francii. Nevyhranil se určitým směrem a ve svém hledání si našel východisko v nakladatelském podnikání. Na popud rodičů se vrátil do Pardubic, aby pracoval v rodinné tiskárně. Inspirován Josefem Florianem a rozmachem nakladatelského podnikání v Praze, se

pokusil vtisknout maloměstskému komerčnímu podnikání i kulturní rozměr. Tiskárna pracovala pro *Melantrich, Aventinum i Odeon*. Sám Vlastimil Vokolek založil knižní edici *Paprsek*, v níž publikovali drobnější práce přední autoři meziválečného období – z českých autorů byla v této edici nejvýznačnější publikace Holanových básnických próz *Kolury*, z evropských literatur pak vydání F. C. Ramuze, Jeana Lebrau a Jeana Giona, což ocenil i F.X. Šalda ve svém *Zápisníku*.

Vlastimil Vokolek, sám skromný a pokorný, si cenil a vážil každého kulturního a duchovního úsilí. Nejblíže měl k autorům, kteří tvořili *Tvar*, byl podobného ražení a sdílel jejich měřítko, i u něj rozhodovala kvalita člověka i díla, nikoli ideová příslušnost. Jako oni byl přesvědčen, že lidé, které potkává svojí životní cestou, jsou mu „svěření“, má tedy vůči nim odpovědnost a i povinnost pomáhat. Což sdílel podobně jako Bedřich Fučík. Proto spolupracoval s levicovými avantgardisty – F. Halasem, J. Seifertem, V. Nezvaletem, M. Poncem, B. Václavkem (s ním měl společnou lásku ke starým kramářským tiskům, jimiž se odborně zabýval), ale i s katolickými autory. Byl to člověk tolerantní a noblesa jeho chování dovolovala, že mohl být přítelem a tiskařem katolických autorů nejtvrďší ražby (J. Florian, J. Deml, M. R. Junová, J. Durych), ale i těch mírnějších. Autorům, s nimiž spolupracoval, byl i ochotným přítelem – B. Reynka tiskl, ale objevil jej jako výtvarníka a uspořádal jeho první výstavu.

Vokolkovo podnikání nebylo vždy úspěšné, ohrozila jej nakladatelská krize, postihlo ho zejména poúnorové dění. Po znárodnění tiskárny se nicméně, inspirován litomyšlským Josefem Portmanem, pokoušel tisknout dál, bibliofilsky, dá-li se to tak říci. S malou kasou písma Bodoni vydával edici *Lis tři bratři* – památný je zejména tisk rozsáhlé básně Vladimíra Vokolka *Atlantis*. V 50. a 60. letech měl velký význam pro mladé spisovatele, výtvarníky, studenty, kteří žili v Pardubicích nebo jimi prošli. Jejich výčet by byl ohromující. Otevřel jim svůj byt a knihovnu; pořádal bytová setkání; ukazoval rukopisy, kresby a grafiky; radil a zprostředkoval kontakty. Jeho působení zcela přesáhlo Pardubice. Je škoda, že o takových lidech, jako byli Vlastimil Vokolek, ale i další, jemu podobní, se téměř neví, přesto právě oni umožnili, že dlouhými lety socialismu nebyla zcela přervána kontinuita se svobodným světem kultury.

Jistě i Vokolkova redakční účast na *Tvaru* nebyla pouze formální – svědčí pro to i publikování básně Bohuslava Reynka *Úsvit a Tři prósy* ve IV. ročníku *Tvaru*. Vždyť Bedřich Fučík sám přiznává, že Reynka tehdy ještě neznal.

Periodicita *Tvaru* 1931-1932 byla opět pravidelně nepravidelná. Vyšlo celkem šest čísel, která byla pravděpodobně koncipována jako dvojčísla, s rozsahem 50 stránek. Stránkování bylo průběžné.

Číslo bylo strukturováno takto: Nejprve byly uvedeny beletristické příspěvky českých autorů, které redakce pravděpodobně pokládala za nejvýznamnější. Následovaly ukázky ze zahraniční beletrie, odborná stať, pak opět ukázka z poezie české, ale též i překladové. Číslo uzavíral oddíl Poznámky. Byl 9-10 stránkový. V něm redakce uváděla odborné referáty o knižních aktualitách, českých i zahraničních. Výběr byl přísný, snahou redakce bylo referovat o vynikajících nebo nějak významných pracích. Referáty byly na slušné odborné úrovni, byly velmi obšírné a pečlivě zpracované. Autory byli nejčastěji J. Čep, B. Fučík a J. Zahradníček.

Součástí oddílu Poznámky byly též zprávy redakce, polemiky a diskuse.

Poznámky nebyly uváděny v každém čísle. Např. v posledním čísle IV. ročníku *Tvaru* je uvedeno: Poznámky v příštím čísle, ale to již nikdy nevyšlo, časopis skončil.

V redakčních zprávách byl uveden Zahradníčkův nekrolog 24letého studenta Vladimíra J. Průši, který s časopisem spolupracoval a byly zde též uvedeny i jeho poslední referáty.

Debaty, polemiky a diskuse: Byl glosován časopis *Blok*, časopis pro umění a kritiku, v němž redakce shledala plagiát vlastního časopisu.

Polemicky byly komentovány kritiky básnické knihy Otokara Fischera Peřeje; kritiky Josefa Heyduka; Františka Götze. Na paškál si ve *Tvaru* vzali i anketu *Indexu* o katolictví v moderní české literatuře – jednak popírali účinnost takových anket a pak vytýkali *Indexu*, že komentovali výroky jednotlivých účastníků ankety. Redakce (B.F.) komentovala i polemické vystoupení Karla Teiga a Františka Halase proti zmatečným a zavádějícím a navíc i nevkusným partiím článku Miloše Dvořáka Platnost slova.

V Pozn. Pan Pavel Eisner autor pod značkou jfz. (Jan Franz) komentuje článek v 2. čísle Bloku o Franzi Kafkovi a vytýká Eisnerovi, že publikaci Kafkovy Proměny v Dobrém díle J. Floriana nazývá zapadlou edicí a ironicky komentuje skvělé sousedství autorů jako např. A.C. Nora, J. Koptý aj., kterého se Kafkovi dostane v edici B. Jandy Sfinx.

Jan Franz pak v poznámce nazvané Skoumal versus Fučík analyzuje kritiku Bedřicha Fučíka, kterou napsal Aloys Skoumal a uveřejnil ji v časopisu Akord..

Čtvrtý ročník *Tvaru* měl i výtvarné přílohy: Otto Stritzko:Kresba; Vojt. Sedláček: Svatý Michael; Vojmír Vokolek: Poustevník a satyr; Charles Baudelaire: Vlastní portrét.

Roční pauza, která nastala ve vydávání *Tvaru* způsobila proměnu časopisu: časopis, ve svém prvním ročníku téměř studentský, dosáhl ve svém posledním ročníku značné úrovně, ideového i uměleckého vyhranění. F. X. Šalda v 1. ročníku *Zápisníku 1928-1929*, str. 32-33 komentoval články uveřejněné v *Tvaru 1928* v dvojčísle 7/8 a dedikované Otokaru Březinovi a Jakubu Demlovi. Všímá si především Demlova článku Básník víry a polemizuje s názorem, že O. Březina je ve všem všudy pravověrný a důsledný katolík. F. X. Šalda s tímto názorem nesouhlasí a dovozuje, že O. Březina vycházel z mnoha podnětů a že je dětinské, některý upřednostňovat, důležitý je jedině svět Březinovy poezie, jeho harmonie a síly i jeho tvárné vyjádření. Pak F. X. Šalda analyzuje Fučíkův článek o Březinově metafoře. Nevidí jej jako přínosný, ba právě naopak. A říká, na adresu všech Březinových kritiků: *“Nejeden mladý kritik rozšlapává slovo Březinovo o zkušenost d r u h é h o z r a k u, rozbahňuje je do nejpovídavějších frází. Ale aby si řekl: dříve než měl Březina druhý zrak, měl zrak p r v n í; i podívám se, jak jím uměl vidět nebo prostě jak p o z o r o v a l – tak daleko jeho láska nesahá...”* (Šaldův zápisník, 1928-1929, str.33-34) Tato kritika byla, myslím, významným podnětem pro spolupracovníky *Tvaru*. Možná, že právě tato Šaldova kritika jim pomohla uvědomit si to podstatné, co jim dala Březinova poezie či Demlova tvorba. Autenticitu smyslové i duchovní zkušenosti. Uvědomili si, že vždy základnou toho druhého zraku, upřeného k nebesům a nadpozemské skutečnosti a zkušenosti, který nazývali různě, je dobré vidění a vnímání zraku prvního a učinili ho podstatnou stránkou své tvorby. Možná dokonce „podmínkou bez které nelze“. A toto prvního vidění světa v celém jeho tématickém repertoáru je součástí téměř každého beletristického příspěvku, ať je to Čep, Zahradníček nebo některý ze přeložených autorů. Zdá se mi, že to je jednotící téma čtvrtého ročníku *Tvaru*. Charakteristické pro čtvrtý ročník *Tvaru* je také to, že se autorský okruh značně omezil a hlavně zkoncentroval. Působí uceleným dojmem. Tvoří ho především kmenoví autoři *Tvaru* – Miloš Dvořák, Jan Čep, Rudolf Černý, Jan Franz, Bedřich Fučík, Jan Zahradníček. K nim přibývají Pavla Kytlicová – podporovatelka a mateřská ochránkyně Jakuba Demla, Bohuslav Reynek a Antonín (Josef) Kostohryz. Pavla Kytlicová zveřejňuje ve *Tvaru* ukázkou z knihy *Rodiče a děti*, kterou připravuje a posléze vydává. Jsou to vzpomínky na šťastné dětství a mládí, které s rodiči prožila ve Vídni. Je to velmi prosté, ale dojemné a

poutavé vyprávění o životě dítěte v měšťanské Vídni koncem devatenáctého století. Antonín Kostohryz je budoucí básník a překladatel Josef Kostohryz. Uveřejnění z kázání Daniela Nietzsche a M. Tannera dává časopisu i dimenzi duchovní tradice. Tito autoři však nejsou jedinými autory ročníku. Objevují se zde i význační reprezentanti jiných směrů, především avantgardy – Vladislav Vančura, František Halas, Josef Hora, Jaroslav Seifert a Vítězslav Nezval. Byli příkladem otevřenosti a nestrannosti časopisu a je zajímavé, jak publikované příspěvky ladily s ostatními texty.

Kmenoví autoři *Tvaru* se neskryvají se svým náboženským přesvědčením, se svou vírou a nadějí v Boha. Jan Čep vidí, jaký je život bez Boha (povídka *Albína Družová*), jak naopak život ve víře je obohacen nadějí a jistotou (*Noční návštěva*). Jan Zahradníček překonal úzkosti svého básnického debutu a připravují se básně sbírky *Návrat a Jeřáby*, v nichž zazní krásné přírodní motivy jako dík Bohu za dar života a jeho krás. Podobné duchovní a spirituální zaměření mají i publikované překlady.

Na konci dvacátých a třicátých let dosáhlo umění avantgardy jednoho ze svých vrcholů a dalo by se říci, že původně jednotná avantgardní skupina se začala rozpadat a směřovat k jiným cílům. Autoři *Tvaru* jim sice byli jakoby v opozici, zejména v ideologickém smyslu, ale neskryvali obdiv k jejich tvorbě či talentu. Nepřekvapí tedy, jestliže se setkáme se souhrnným hodnocením dosavadní tvorby – jestliže to je příspěvek v jednom čísle, může to být náhodné, ale následuje-li podobná stať v každém čísle, jde o zaujetí určitého stanoviska. Řada hodnotících, ale i velmi kritických analýz byla zahájena statí B. Fučíka o Františku Halasovi, Jana Franze o Konstantinu Bieblovi (je zajímavé, že autor psal špatně básníkovo příjmení) a o Vítězslavu Nezvalovi.

Další stati se pak týkají strukturních a tvárných problémů literárního díla.

Působí-li autorský kruh IV. ročníku *Tvaru* koncentrovaně a uceleně, potvrzuje se nám to i v analýze obsahu. Je podivuhodně kompaktní a to jak v jednotlivých číslech, tak i v celku celého ročníku.

Je to způsobeno neskryvaným náboženským přesvědčením řady autorů, které podporují také překlady; rovněž kompaktně působí i příspěvky „hostujících“ autorů, které jsou krásnými ukázkami literatury existenčních významů (termín V. Černého). Podobně i stati: soustředěnost na avantgardu, slovo a tvar.

Čtvrtým ročníkem *Tvar* skončil. Časopis a jeho autoři vyspěli. Ačkoli neuzavření sami v sobě a svém přesvědčení, spojení – jak ukázal i poslední ročník, s předními soudobými autory zájmem o slovo, způsob umělecké práce i vztahem k životu a skutečnosti, časopis jako *Tvar* již nevyhovoval. Autorům se otevřely jiné

publikační možnosti – souvisely s nakladatelstvím *Melantrich*, kde B. Fučík získal významné místo a spolu s ním i prostor pro nový časopis, který sice vycházel z podobných principů jako *Tvar*, ale byl náročnější a ještě otevřenější jak umělcům, tak i vědcům a estetikům. Časopis se jmenoval *Listy pro umění a kritiku*. Pro *Tvar* bylo ctí, že jeho následovníkem byl nejkvalitnější literární časopis, který v našem prostředí ve třicátých letech vznikl. Na způsob vydávání, na vlastní *Tvar*, pak navázali Bedřich Fučík a Jan Zahradníček, když získali v roce 1938 časopis *Akord*. To však je již jiná kapitola.

2.2 **Filosofie Tvaru**

Už z výše zmíněného úvodníku Karla Nekuly vyplývá, že *Tvar* se nechtěl vymezovat vůči žádnému uměleckému směru. Hlavním kritériem výběru zveřejněných textů byla pro Bedřicha Fučíka, ale i zbytek redakčního kruhu, kvalita. Ostatně to vyplývá i z následujícího Fučíkova textu:

„První články o Nezvalovi a Götzovi vědomě naznačily, že Tvar chce, pokud mu síly stačí, nedbat vnějších literárních trendů a umělých neuměleckých dělitek, značkových básníky na pravé a levé, na katolíky a nekatolíky či buržuje a proletáře. Tvar ani ne tak slovy jako činy pohrdal všemi „ideologiemi“ v řádu umění zcela marnými. Bez jakýchkoli proklamací navenek, ba i bez dlouhého dohadování interního se v něm manifestovala nezávislost a svoboda, prostá všech zřetelů mimouměleckých.“
(Fučík 1995, s 264)

Poté Bedřich Fučík pokračuje:

„Program byl prostě dán několika lidmi, kteří měli plné zuby frází rádicích v té době v literatuře a kteří se pod tímto tlakem nikoli náhodně sešli a semkli v přirozené „hnutí“: „Teoretikové“, kteří nikdy teoretiky nebyli – Vyskočil, Dvořák, Strakoš, Rudolf Černý, Alois Skoumal -, milují poezii jako životadárnou sílu, nacházejí tvůrčí protějšky básnické a ruku v ruce s nimi se pokoušejí učinit zadost obsahu slova „tvar“.

(...)

Ne, Tvar nebyl žádný idealistický zmetek, držel se reálně duchovní i hmotné tváře země, přičemž podtrhoval duchovní stránku vazby života.“ (Fučík 1995, s. 265)

Po přečtení slov Bedřicha Fučíka tak pochopíme, proč se v jednom periodiku vedle sebe objevovaly texty jak od levicových (V. Vančura, J. Seifert, V. Nezval...), tak od křesťanských autorů (J. Zahradníček, J. Čep, B. Reynek...). Tímto redakčním

přístupem se *Tvar* stal v názorově polarizované první republice doslova unikátním časopisem.

2.3 Redakční kruh

Na podobě časopisu *Tvar* se výrazně podílelo kromě Bedřicha Fučíka i několik dalších osobností. Některé spolupracovaly s B. Fučíkem v časopise *Svítání* už od gymnaziálních let, další se přidaly později.

První a druhé číslo prvního ročníku časopisu *Tvar* redigoval Bedřich Fučík s Karlem Nekulou. Od třetího čísla už jsou zmiňováni jako odpovědní redaktoři Bedřich Fučík, Miloš Dvořák a Jaroslav Zatloukal. Vydání druhého ročníku řídil Bedřich Fučík spolu s Milošem Dvořákem a Albertem Vyskočilem. Od třetího ročníku už je v časopise uváděno pouze: „Řídil Bedřich Fučík s redakčním kruhem“.

2.3.1 Bedřich Fučík

Bedřich Fučík byl literárním kritikem a překladatelem z němčiny a angličtiny. Od roku 1912 studoval na gymnáziu v Třebíči (odmaturoval v roce 1920). Poté studoval v Praze na Filosofické fakultě UK srovnávací literatury, doktorát získal v roce 1920 za práci *Zeyer dramatik* (Forst, 1985, s. 765). V roce 1929 se oženil s překladatelkou Jitkou Skalákovou. V průběhu života působil v nakladatelstvích Melantrich (1928 – 1939, 29 – 39 jako ředitel) Vyšehrad (1939 – 1943 poté 1949 - 1950). V roce 1951 byl zatčen a odsouzen, v roce 1960 byl amnestován a 1967 rehabilitován (Forst, 1985, s. 765).

V časopise *Tvar* měl Fučík na starosti většinu organizační práce. Asi i proto se jeho texty v časopise neobjevovaly tak často, jak bychom u tak výrazné osobnosti čekaly. Na druhou stranu, jeho studie, články a poznámky se dají považovat za nosné ohledně náhledu na uměleckou kvalitu. Symptomatický je například následující úryvek z Fučíkova článku *Omlazený básník*:

„Prostřednost je hnusně škodolibá a vypočítavá a opírá se nejraději o prostřednost jinou, neboť podaří-li se jí dokázati prostřednost a nutnost této, podaří se jí vyeskamovati její slávu a zdůvodnit takto svou existenci. Jenom na ramenou prostřednosti jiné může se prostřednost dožiti uznání. Proto nachází se prostřednosti vždycky pevně sdružené či spíše svázané svazkem, jemuž říkají přátelství, což bychom my raději nazvali neřestí přátelství, neboť je to jenom plášť pokrývající slabosti a věci

s falšovanými jmény a vlastnostmi vypůjčenými od hodnot nepoměrně výše stojících.“

(In: Tvar 2, roč. 2, 1928)

Zmínit se jistě musí i fakt, že do časopisu *Tvar* jednou přispěla také manželka Bedřicha Fučíka Jitka Skaláková. Její *Pohádka o očích krále Ivana* vyšla ve dvojčísle 5 a 6 v prvním ročníku časopisu.

2.3.2 Miloš Dvořák

Miloš Dvořák se narodil v Jasenici 9. září 1901, kam také chodil do obecné školy, na níž ho učil jeho otec, tamní učitel, který zde strávil celkem dvaatřicet let. Dvořák vystudoval gymnázium v Třebíči v letech 1912 – 1920, kde se již v té době tvořil literární kruh kolem časopisu západomoravské župy československého studentstva *Svítání*. Zde začali publikovat i Vítězslav Nezval a Bedřich Fučík. V době jeho studia 6. ročníku se Miloš Dvořák setkal s Jakubem Demlem – Deml bydlel tou dobou u své sestry v Jinošově, obce vzdálené od Jasenice pouze čtyři kilometry – později v oktávě s Otokarem Březinou. Tyto osobnosti se vtiskly nejhluběji do jeho života i díla. V únoru 1919 napsal do prvního čísla *Svítání* esej *O básnické tvorbě* a Jakubu Demlovi věnoval svou první báseň *Smrt*. Už v té době věděl velmi mnoho o dění ve světové poezii.

Po neshodách s Arnem Novákem si zapsal v Praze na filozofické fakultě Karlovy univerzity studium češtiny a francouzštiny. Nejsilněji na mladého studenta působil F. X. Šalda, jemuž se obdivoval už na gymnáziu v Třebíči. Do jeho pražského pobytu záhy vešel Jan Zahradníček (absolvent trebičského gymnázia), mladší Rudolf Černý (absolvent gymnázia v Moravských Budějovicích), Jan Čep, Albert Vyskočil a další. Tomuto okruhu se také v roce 1926 podařilo uskutečnit časopis *Tvar*, vycházející do roku 1931 v Praze. Na mimoideologickém základně soustředěoval všechno nosné z minulosti a současnosti: Březinu, Demla, Zeyera, Durycha, ale také začínající básníky jako Halase, Seiferta, Zahradníčka, Závadu. Po zániku *Tvaru* Dvořák spolupracoval s *Listy pro umění a kritiku*, později hlavně s *Akordem*, jež v předzahradníčkovské éře jeden čas redigoval po Janu Strakošovi. (Rotrekl, 1991, str. 49)

Přínos Miloše Dvořáka pro časopis *Tvar* výborně vystihuje Jaroslav Med ve své knize *Spisovatelé ve stínu*:

„Šaldův důraz na transcendentální hodnoty literatury, všestranně silné působení díla Otokara Březiny a silící vliv staroříšského Studia Josefa Floriana – to byla základní fakta, která přivodila zásadní proměnu jak v literárněkritické praxi, tak

v samotném pojetí spirituality uměleckého díla. V druhé polovině dvacátých let minulého století pak vstupuje do české literatury generace silně ovlivněná těmito vývojovými fakty, která jimi chtěla kodifikovat svou literárněkritickou činnost. Projevilo se to jak v časopise Akord (založeném v roce 1928), tak v časopise Tvar (1927), což byla dvě hlavní publikační centra, v nichž se chtěly tyto snahy realizovat. Zatímco podobu Akordu určovala především bojovná kulturně-politická publicistika Jaroslava Durycha, zastíňující literárněkritickou aktivitu kritikou soudobých společenských mravů, Tvar se chtěl soustavně věnovat především literární kritice a esejistice a s jejich pomocí vytvářet prostor pro hlubší a strukturovanější vnímání transcendentálních hodnot v literatuře a umění. Takové byly cíle dvou přátel, absolventů třebečského gymnázia Bedřicha Fučíka (1900) a Miloše Dvořáka (1901) i jejich věkově staršího druha Alberta Vyskočila (1890). Tato trojice Tvar založila a v letech 1927 – 1932 jej společně redigovala jako „měsíčník pro umění a kritiku“. Chceme-li hledat a typově určit nejvýstižnější podobu literárního kritika, jenž chtěl šaldovsko-březinovsko-florianovský impuls co nejdůsledněji uplatnit v literárněkritické praxi, nemůžeme jej nalézt jinde než právě zde v tomto okruhu, a to právě v osobnosti Miloše Dvořáka. Zatímco Bedřich Fučík svou literárně-kritickou a esejistickou činnost často obětoval nutnostem organizačním a edičním a Albert Vyskočil zájmům literárněhistorickým, pro Miloše Dvořáka se stala literární kritika a esejistika dominantou jeho celoživotních zájmů.“ (Med 2004, str. 34)

Osobnosti Miloše Dvořáka si podle svých slov vážil i Bedřich Fučík:

„Titul Tvar dal našemu podnikání Jakub Deml, předurčiv tak jeho cestu, Miloš Dvořák jej naplnil. Byl to navíc především on (Miloš Dvořák), kdo Březinu v Tvaru vytrvale, zatvrzele neúchylně a zasvěceně vykládal. Březina je mu vzorem, ale nikoli modlou, je mu východiskem k vlastní tvůrčí činnosti a ukazatelem směru pro celé české duchovní snažení. Dvořák přesně věděl, co dělá a čeho je potřebí. Znal dílo Otokara Březiny jako nikdo jiný z nás.“ (Fučík 1995, str. 266)

Bedřich Fučík dokonce považoval Miloše Dvořáka za jednoho z předních kritiků své doby:

„V dvacátých a třicátých letech vládla v kritice s výjimkou Šaldy namnoze „směrovací“ hesla, donekonečna variovaná a rychle opouštěná, anebo žurnalisticky vybroušený obecný žargon, jehož příkladem může být A. M. Piša, nejcitlivější z tehdejších kritiků. Václav Černý zase svou francouzskou výrazovou brilancí a vědními

zájmy se většinou míjel se skutečnou podstatou poezie. Všichni ostatní kritičtí strážci literatury, současníci Dvořákovi, jsou pomínutelní.“ (Fučík 1995, str. 272)

Miloš Dvořák bez diskusí patřil k jednomu z nejlepších znalců a vykladačů díla Otokara Březiny, což je na jeho pracích pro *Tvar* jasně patrné. Kvůli své umělecké lásce se byl ochoten pustit do sporu i s Ferdinandem Peroutkou. Dvořák tak na Peroutkovy námítky poznamenal: „*Peroutka chápe z umění jen to, co se dá redukovat na žurnalistiku. Životní filosofie Peroutkova je filosofie byznysmena. Peroutka stačí na ledasco, ale básníkovi nikdy neporozumí.*“ (Fučík 1995, str. 269)

2.3.3 Albert Vyskočil

1890 – 1966

K jednomu z nejvšestrannějších přispěvatelů časopisu *Tvar* byl beze sporu Albert Vyskočil. Jeho texty nebyly sice příliš časté, zato velice žánrově rozmanité, publikoval jak články, tak poezii nebo překlady. Jeho nejzásadnějším příspěvkem do časopisu *Tvar* nesl název *Řád poesie a řád prósy*, vycházel dokonce na pokračování během druhého ročníku.

„Někteří estetikové rozeznávají mezi poetickými a nepoetickými věcmi, rozlišovali poetická a nepoetická slova. Řekl bych, že ve věcech, která se zdají nadobro vystřebána ze vsí poesie, jest největší naděje pro básnický objev. Magnetem básnického objevu jsou ony pusté písčiny, kde zvyk byl při největší práci, kterým novotář, tato nejbědnější odmocnina básnické duše, zdaleka se vyhýbá.“ (In: *Tvar* 3, roč 2, 1928)

Albert Vyskočil kladl důraz především na svébytnost umění. Z jeho práce je patrná snaha o izolaci díla od všech vnějších souvislostí.

2.3.4 Rudolf Černý

Narozen 1905 v Ochozi, zemřel 1979 v Moravských Budějovicích.

Po maturitě na moravskobudějovickém gymnáziu (1924) studoval na filosofické fakultě Karlovy univerzity. Po počátečních rozpacích si zapsal němčinu, francouzštinu a filosofii. Ekonomicky byla jeho situace značně labilní: kromě podpory z domova se udržoval kondicemi a stipendiem. Po celou dobu bydlel ve studentské kolonii na Letné, kde se seznámil s Aloisem Skoumalem na jaře 1925 a s Bedřichem Fučíkem prostřednictvím Aloise Plichty. V té době už sledoval literární dění. Četl časopisy v čítárně Akademického domu i v Národní kavárně, v Rutteho *Cestě* se setkal s básní

Jana Zahradníčka (oba krajané se seznámili v Praze přibližně v téže době). Rudolf Černý asistoval i při zrodu revue *Tvar*, kam doporučil Aloise Skoumala. Seznámil se i s Milošem Dvořákem, který studoval na téže fakultě (FF UK pozn. autora). Když *Tvar* přestal vycházet, uveřejnil Černý několik studií v *Listech pro umění a kritiku* (Rotrekl 1991, s. 41).

Práce tohoto kritika esejisty a překladatele jsou roztroušeny v literárních časopisech (*Tvar*, *Listy pro umění a kritiku*, *Akord*, *Vyšehrad* aj.). Pokud jde o denní tisk, psal i do kulturních stran pražské Lidové demokracie (po roce 1945).

Živil se i jako překladatel, mezi jí překládané autory patří např. Stefan Zweig, Emil Ludwig, Emmanuel Mounier nebo Stefan Andres (Rotrekl 1991, s. 41).

I když černý stál u zrodu časopisu *Tvar*, přispíval do něj spíše sporadicky, jeho první článek *Básnické deníky* se navíc objevuje až ve spojeném sedmém a osmém čísle druhého ročníku.

2.3.5 Alois Skoumal

Alois Skoumal se narodil v roce 1904 v Pačlavicích u Vyškova, zemřel v roce 1988 v Praze. Absolvoval arcibiskupské gymnázium v Kroměříži a poté filozofii a anglistiku na Filosofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Střídal zaměstnání v nakladatelstvích (např. Melantrich, Vyšehrad) a knihovnách (např. Univerzitní knihovna Praha). Časopisecky publikoval od začátku 20. let převážně kritiky, recenze a úvahy. Překládal od začátku 30. let, zejména romány a dramata. Zásadně zlomovou povahu má Skoumalův překlad *Odyssea* Jamese Joyce z roku 1976, jenž významným způsobem posunul úvahy o příležitosti uměleckého textu. (Menclová, 2000). Ostatně překlad povídky *Evelina* od Joyce Alois Skoumal uveřejnil i v *Tvaru* (roč. 3, číslo 2 a 3).

Skoumalova práce pro *Tvar* se týkala prakticky pouze překládání, publikoval pouze jedinou recenzi: *Henry de Montherlant: Ráj ve stínu mečů* ve druhém čísle prvního ročníku.

2.3.6 Jan Franz

Jan Franz začal psát pro *Tvar* až v roce 1931, tedy v průběhu vydávání jeho čtvrtého ročníku. V únorovém čísle vyšel Franzův článek *Konstantin Biebel*, v kterém se o básníkovi Bieblovi poměrně tvrdě vyjadřuje :

„...*Poesie Konst. Biebla prošla věrně všemi třemi etapami a věrně krachovala tam, kde nebo na čem krachovaly a krachují ony. Nebudeme přes to říkati, že byl epigonem, třebaže mu změněný kurs vždy přišel vhod, aby mu pomohl z bryndy. Biebel má svůj přízvuk a své místo, ale jeho veliký omyl, vedle mnoha jiných, že to své dodával jen jako přísadu do obecného proudu místo naopak, čímž jeho poesie, vzrůstajíc rozsahem, pozbývá úměrně ceny.*“ (In: Tvar č. 2, roč. 4, 1931)

Poté ještě v Tvaru publikoval svůj překlad článku Paula Claudela *O inspiraci básnické* (in: Tvar 3 a 4 roč. 4, 1931) a studii *Případ Vítězslava Nezvala* (in: Tvar 5 a 6, roč. 4, 1931).

Z korespondence s Bedřichem Fučíkem je poměrně značně patrná Franzova finanční tíseň, popřípadě neschopnost hospodařit s penězi. Například v dopise z 6. srpna 1931 Fučíkovi píše:

„*Milý pane doktore,*

Především Vám děkuji aspoň nyní za to, že jste mi dal poukázati před mým odjezdem tolik prachů, já jsem to potřeboval velmi nutně, neboť jsem musel platit 800 Kč za zuby a koupil si šaty atd. Zároveň prosím, abyste mne omluvil, že jsem dosud neposlal ten překlad pro Zpravodaj, nebylo mi to z mnoha důvodů opravdu možné. Zašlu nejpozději do 15. t. m. Doufám, že není zmeškáno.

V příloze jsou věci pro Tvar:

Paul Claudel: O inspiraci básnické,

Vítězslav Nezval

Poznámky: Claudel o správnosti jazykové

Pan Eisner

Čep: Zeměžluč

Toho Nezvala skládám s důvěrou do Vašich rukou. Je to sice trochu delší, ale nebylo jinak možno, ostatně jednou se to udělat musí a teď o prázdninách je na to čas. Jsou ještě jiné resty: Hora! Jen prosím Vás ty poslední věci hodně chvalte! Vůbec myslím, že až nastane „sezóna“, bude nutno vésti poznámky tak, aby nám neunikla žádná opravdu dobrá a poctivá práce (žádné svinstvo ovšem také ne), které může být věnován článek. I tu jsou ještě resty, například překlady M. Marčanové, která by byla, myslím, pro Tvar dobrou akvizicí.“ (Franz 2006, str. 106)

Poměrně komicky působí Franzovo děkování za půjčené peníze tiskaři *Tvaru* Vlastimilu Vokolkovi v době, kdy už časopis nevycházel, tedy v dopise z 23. února 1932:

„Vážený pane Vokolku, obracím se na Vás s prosbou, abyste mi, možno-li, poslal na konto budoucích *Tvarů* 300 Kč, poněvadž jsem ve velmi trapné finanční situaci, tak trapné, že ani Melantrich nepomůže. Později bychom se vyrovnali, jde spíš o to, že potřebuji peníze teď hned.“ (Franz 2006, str. 112)

Na druhou stranu Franzův druhý zmíněný dopis ukazuje na skutečnost, jak byli autoři s časopisem sepsatí a stále doufali v jeho obnovení, i když už tou dobou většinou přispívali do jiných redakcí.

2.4 Publikovaní autoři

V časopise *Tvar* dostaly místo celé řady autorů. Jejich různorodost pouze potvrzuje redakční otevřenost a oproštění se od ideologických předsudků. Je pravda, že více prostoru dostaly autoři katoličtí (Deml, Čep aj.), vedle nich ale i třeba levicově smýšlející (Seifert, Nezval).

2.4.1 Jakub Deml

Narodil se roku 1878 v Tasově a zemřel roku 1961 v Třebíči. Jakub Deml byl básníkem, tvůrcem české moderní básně v próze, deníkových próz a jiných svěbytných žánrů. Zároveň působil jako překladatel, publicista a nakladatel. Maturoval na gymnáziu v Třebíči v roce 1898 (stejně jako později Nezval, Fučík a Dvořák). Na přání rodičů a pod vlivem Otokara Březiny vstoupil do brněnského semináře. Po vysvěcení na kněze (1902) působil v církevní samosprávě. Později se dostal do konfliktu s nadřízenými, byl posílán na různé zapadlé farnosti na Moravě. Roku 1912 byl předčasně penzionován a na příkaz konzistoře se přestěhoval do Prahy (Menclová 2000, s. 145).

Mimo jiné je autorem knih *Moji přátelé* (1917), *Domů* (1913), *Mohyla* (1926) a *Zapomenuté světlo* (1934).

Jakub Deml se poprvé objevil v *Tvaru* nepřímo, když ve druhém čísle prvního ročníku uveřejnil v tomto časopise Miloš Dvořák svůj článek pod názvem *O Jakubu Demlovi*. Pravidelně se začínají Demlovy texty v *Tvaru* objevovat až ve druhém ročníku, zato ale v hojném počtu. Během roku byly otištěny jeho prózy: *Mladí a starí*, *Pohřeb Samovraha*, *Vražda*, *Mor vypukl*, ale třeba i článek *Básník víry* pojednávající o

Otokaru Březinovi. Ve svých člancích se mu navíc věnovali Miloš Dvořák, Jaroslav Durych, nebo Pavel Eisner.

Ve třetím ročníku časopisu se objevil ještě Demlův článek *Tradice* a nekrolog o Otokaru Březinovi zveřejněný ve 4. čísle pod názvem *In memoriam*. Miloš Dvořák navíc napsal článek *Demlův Jenewein*.

V posledním ročníku Tvaru už se články ani prózy Jakuba Demla neobjevují. Důvodem může být jistá nespokojenost se způsobem organizace redakce a nepravidelností jednotlivých vydání. Jakub Deml totiž v roce 1929, kdy vycházel 3. ročník časopisu Bedřichu Fučíkovi 16. února napsal:

„Tak se mi zdá, doktore, že Praha zamrzla na deset km do středu země. Letos jsme ještě nedostali ani jedno číslo Tvaru a už měla být dvě!“ (In: Revolver Revue 40, květen 1999, s. 137)

A poté v nedatovaném dopise B. Fučíkovi v roce 1929 dodal:

„Pro Tvar nenapišeme ani řádku, dokud neuvidíme číslo lednové a únorové roku 1929, resp. i březnové. My těchto čísel dosud nedostali, a tak si myslíme, že Tvar vychází jen na druhé polokouli: ani Miloš, ani zdejší student Lad. Pavlas Tvaru letošního dosud nedostali, ani 1 číslo! Proč nám ho nechcete poslat?“ (In: Revolver Revue 40, květen 1999, s.137)

Může se jednat o dopis, který skutečně znamenal konec Demlovy spolupráce s *Tvarem*. Poslední jeho článek se totiž v tomto periodiku objevuje v dubnovém čísle roku 1929.

Zajímavý je také dopis Jakuba Demla Bedřichu Fučíkovi z 15. 10. 1928. Podle nepravidelnosti vydání a podle výše zmíněných informací je jisté, že *Tvar* měl problémy s financováním. Ostatně rozhodně se nejednalo o periodikum pro široké publikum. Ve zmíněném dopise se Jakub Deml snaží přesvědčit Bedřicha Fučíka, aby nevyužil nabídky pomoci od Josefa Floriana. (Jakub Deml sám u Josefa Floriana ve Staré Říši jistý čas pobýval a rozešel se s ním ve zlém):

„Včera byl u mne tiskař Dvořák z moravských Budějovic, přijížděl ze staré říše a říkal, že p. Florian míní „s T v a r e m splynouti“, tak nějak řekl. Chcete slyšeti o této věci můj úsudek? Na psaní nemám kdy a Miloš Dvořák u mne ještě nebyl. Myslím, že na řešení této věci jest ještě kdy, mysle bych znát všechny požadavky p. Floriana, abych mohl o tom projektu mluvit. Já jsem od p. Floriana před lety odešel a necítím v sobě žádné touhy, abych se pod jeho papežskou Stolicí vrátil, nemaje žádné takové potřeby.

Půjдете-li s ním, buďte jisti, že Vám toho nikterak nebudu vyčítat a že i za okolností tak změněných učiním Vám vše, oč mne požádáte a co bude v mé moci.

Věc Tvar-Florian se týká Tvaru, a nikoli mne, vlastně tedy jen Vás, pane Bedřichu, tj. zdá se mi, že je to otázka více nakladatelská než ideová a pro každou pokladničku jest smrtelně nebezpečno přiblížit se byť jen na kilometr k pokladně Josefa Floriana.

(...)

Vy máte shromažďovat kolem sebe mladé a ne šilhat po starých.“ (In: Revolver Revue 40, květen 1999, s.136)

Jakub Deml se podílel na obsahu *Tvaru* po dobu dvou ročníků. Je ale jisté, že měl k redakci blízko, už jen na základě křesťanské víry. O tom svědčí poměrně častá korespondence s Bedřichem Fučíkem, ale i zájem o dění kolem časopisu.

Vedle Jakuba Demla se nesmí zapomenout na jeho femme fatal Pavlu Kytlicovou, jež do *Tvaru* také přispívala. Označení „femme fatal“ může být možná pro vztah Demla a Kytlicové zavádějící. K upřesnění tak poslouží vzpomínka Vítězslava Nezvala:

„...vyzval mně (F. X. Šalda), abych k němu přišel na večeri, k níž pozval básníka, kterého jsem do té doby osobně neznal, ale jehož dílo jsem vroucně miloval, Jakuba Demla, a paní Kytlicovou.

Když jsem přišel, hosté už seděli u stolu. Šalda nás seznámil a počínal si tak srdečně, že má i Demlova zamlklost nebyla na místě. A přece slovo vedl hostitel a paní Kytlicová, dáma velikého ducha, jako byl duch Šaldův. Pili jsme dobré bílé víno a Deml, jehož těžké melancholické oči byly do sebe pohrouženy, smál se chvílemi freneticky celým svým zjevem. „Nepijte, děťátko,“ říkala Demlovi paní Kytlicová, ale touto svou starostí vzbudila přirozený Demlův humor, tak výbušný, že jsme se všichni chvílemi dlouho srdečně smáli, i já, který jsem byl na vrcholu napětí mezi dvěma básníky, kteří byli mými velikými láskami. Když se rozloučil F. X. Šalda s Jakubem Demlem a s paní Kytlicovou, vyzval mně, abych s ním ještě chvíli poseděl, a šel doprovodit své hosty. Když se vrátil, řekl mi vážně: „Představte si, jak musí bolet Demla a tu vzácnou paní, když je lidé snižují na faráře a kuchařku. Jsou to vzácní nevinní lidé a já si poezie Jakuba Demla vážím.“ (Nezval 1961, s. 43-44)

Pavla Kytlicová otiskla v *Tvaru* několik svých kratších próz, žádné články, studie ani recenze pro toto periodikum netvořila.

2.4.2 Jan Čep

Narozen roku 1902 v Myslechovicích a zemřel roku 1974 v Paříži. Jan Čep byl překladatelem, esejistou a prozaikem katolické orientace. Po maturitě na gymnáziu v Litovli (1922) studoval na FF UK v Praze češtinu, angličtinu a francouzštinu, ale studia nedokončil. Mezi jeho blízké přátele patřili právě literáti seskupení kolem časopisu Tvar: B. Fučík, R. Černý, J. Deml, J. Zahradníček a dále například F. Halas. E. Hostovský nebo F. Hrubín.

V srpnu 1948 Jan Čep uprchl do Francie a usadil se v Paříži. V emigraci působil zejména jako kulturní komentátor a dopisovatel rozhlasové stanice Rádio Svobodná Evropa.

Ve své převážně povídkové tvorbě se Čep pokoušel dobrat základů lidské existence, jejích konkrétních podob a rozměrů. Odtud vyvěrá charakteristická monotematicnost jeho prací, potlačování dějovosti a zdůrazňování pohledů do nitra postav (Menclová 2000, s. 133).

Mimo jiné je autorem knih *Zeměžluč* (1931), *Vigilie* (1930), *Letnice* (1932), *Modrá a zlatá* (1938) a jediného románu *Hranice stínu* (1935).

Texty Jana Čepa se v *Tvaru* začaly objevovat už během prvního ročníku. První se objevil ve čtvrtém čísle a šlo o prózu *Putování úvozem*. Čep publikoval své prózy během celé existence časopisu. Navíc zde zveřejňoval i své překlady. Mezi jím překládané autory v *Tvaru* patřili Charles Lamb, Marcel Jouhandeau, W. D. Hudson nebo Georges Bernanos. Jan Čep se stal i předmětem článku Miloše Dvořáka *Umění Čepových „Vigilií“*, který vyšel ve spojeném čtvrtém a pátém čísle druhého ročníku.

2.4.3 Jaroslav Seifert

Narodil se roku 1901 a zemřel roku 1986 v Praze. Jaroslav Seifert je významný básník a jediný český nositel Nobelovy ceny za literaturu. Mimo básnické tvorby se věnoval i překladům a publicistice. Vyrůstal v proletářské rodině na Žižkově, matka ovšem byla hluboce věřící katoličkou. Gymnázium nedostudoval a stal se žurnalistou. Během 20. let působil jako novinář v různých komunistických denících, časopisech a nakladatelstvích. V roce 1929 podepsal manifest proti novému vedení KSČ v čele s Klementem Gottwaldem a byl ze strany vyloučen.

Zasazoval se proti nesvobodě a dogmatismu – ve výzvách představitelům režimu, jež žádaly o milost pro vězněné a perzekvované spisovatele, v projevu na sjezdu spisovatelů v roce 1956, při vedení rehabilitační komise Svazu československých spisovatelů v letech 1968 – 69 nebo podpisem Charty 77 (Menclová 2000, s. 571).

Mimo jiné je autorem básnických sbírek *Město v slzách* (1921), *Samá láska* (1923), *Na vlnách TSF* (1925), *Maminka* (1954), *Morový sloup* (1973). Napsal také vzpomínkovou knihu *Všecky krásy světa*.

Jaroslav Seifert se k publikování v *Tvaru* dostal až na poslední chvíli. Poprvé se jeho texty v časopise objevily až v historicky posledním vydání, tedy spojeném pátém a šestém čísle čtvrtého ročníku. Zveřejnil zde svou báseň *Pohřeb pod okny* a zároveň své překlady tří básní od Paula Verlaina. Seifert se nestal ani předmětem žádného z článků během existence časopisu.

2.4.4 Vítězslav Nezval

Narozen roku 1900 v Biskoupkách u Moravského Krumlova, zemřel roku 1958 v Praze. Vítězslav Nezval byl vůdčím představitelem avantgardní a společensky angažované poezie, dramatik a prozaik. Vystudoval gymnázium v Třebíči, studium na FF UK nedokončil (Menclová 2000, s. 577).

Mimo jiné je autorem básnických sbírek *Most* (1922), *Edison* (1928), *Sbohem a šáteček* (1934), napsal také třeba dramata *Manon Lescaut* (1940) nebo *Dnes ještě zapadá slunce nad Atlantidou* (1956)

Vítězslavu Nezvalovi bylo v *Tvaru* věnováno daleko více místa než Jaroslavu Seifertovi. Poprvé se nepřímo objevil na stránkách časopisu ve čtvrtém čísle prvního ročníku, kde Miloš Dvořák uveřejnil článek *Na okraj Nezvalových „Blíženců“ a „Diabola“*. Sám Vítězslav Nezval psal své texty pro *Tvar* až od druhého ročníku, ale přispíval až do konce existence časopisu.

Jeho prvním počinem pro *Tvar* byl článek *Básník* (*Tvar* 7 a 8, roč. 2, 1928), v němž skládá hold Jakubu Demlovi. Poté se na stránkách časopisu objevovaly hlavně jeho básně nebo překlady Jeana Artura Rimbauda. V posledním vydání časopisu *Tvar* napsal Jan Franz článek *Případ Vítězslav Nezval*.

2.4.5 František Halas

Narozen 1901 v Brně, zemřel roku 1949 v Praze. Byl tvůrcem meditativní, existenciálně laděné i společenské poezie, jeden z nejvýraznějších představitelů české poezie 30. a 40. let. Pocházel z dělnické rodiny, otec organizoval dělnické stávky a v 50. letech vydal tři svazky vzpomínek. Matka zemřela, když Halasovi bylo osm let.

Halas se vyučil knihkupcem, působil jako úředník, časopisecký a nakladatelský redaktor. Za 2. světové války působil v odboji, po válce pracoval jako přednosta odboru na ministerstvu informací (Menclová 2000, s. 206 -207).

Mimo jiné je autorem sbírek *Sépie* (1927), *Kohout přináší smrt* (1930), *Dokořán* (1936), *Naše paní Božena Němcová* (1940) nebo lyrické prózy *Já se tam vrátím* (1947).

František Halas publikoval v *Tvaru* pouze svou poezii, od druhého ročníku se jeho básně v časopise objevovaly poměrně pravidelně. Navíc Bedřich Fučík napsal zevrubnou studii v prvním čísle čtvrtého ročníku s názvem *O Františku Halasovi*.

„Halas se odvažuje zachytit šelesty a záchvěvy, které se zdály dříve pro jeho sluch neexistovat, naslouchá do ticha a do času – Zdá se, že to jeho naturelu bude daleko lépe odpovídat než bůh ví jak zvučná themata. A zase – pracuje s básní jako s celkem, což pokládám právě u Halase pro současnou dobu nejdůležitější.“ (In: *Tvar* 1, roč. 4, 1931)

2.4.6 Jaroslav Durych

Narodil se roku 1886 v Hradci Králové a zemřel roku 1962 v Praze. Jaroslav Durych byl prozaikem, esejistou a básníkem katolické orientace. Po smrti matky (1892) žil Durych u příbuzných. Od roku 1898 studoval na gymnáziu v Hradci Králové jako chovanec arcibiskupského konviktu, z něhož byl v roce 1905 pro nevhodnou četbu vyloučen. Maturoval roku 1906 na gymnáziu v Příbrami. Jako vojenský stipendista poté studoval na Lékařské fakultě UK a za první světové války sloužil jako lékař v Haliči a Korutanech (Menclová, 2000, s. 158).

Mimo jiné je autorem básnických sbírek *Panenky* (1923), *Žebrácké písně* (1925) nebo próz *Bloudění* a *Rekviem* (1930).

Jméno Jaroslava Durycha se na stránkách časopisu *Tvar* objevovalo velmi často. Zveřejňoval zde jak své články, tak poezii i prózu. Ve svých člancích se věnoval hlavně

katolickým autorům (např. J. Demlovi nebo O. Březinovi). Navíc se stal předmětem několika studií, například od Alberta Vyskočila nebo Jana Strakoše.

2.4.7 Vladislav Vančura

Narozen roku 1891 v Háji u Opavy a zemřel roku 1942 v Praze. Vladislav Vančura byl tvůrcem experimentujících, poetických próz ze současnosti i historie, dramatikem a filmovým scénáristou. Dětství prožil ve středočeské kotlině v Davli, kde byl otec hospodářským správcem. Studoval gymnázium v Praze a Benešově, pak se učil fotografem a knihkupcem. Roku 1915 gymnázium dokončil v Praze v Křemencově ulici. Dva roky studoval uměleckoprůmyslovou školu, ale nakonec vystudoval Lékařskou fakultu UK (absolvoval r. 1921). Do roku 1929 provozoval lékařskou praxi na Zbraslavi, poté se věnoval pouze literatuře. V roce 1929 podepsal, stejně jako Seifert a další, prohlášení sedmi spisovatelů proti novému gottwaldovskému vedení strany a byl vyloučen z KSČ. Aktivně pracoval i v jiných levicových organizacích a účastnil se i odboje proti nacismu. V květnu 1942 byl za stanného práva zatčen a 1. června popraven (Menclová 2000, s. 689-670).

Mimo jiné je autorem knih *Rozmarné léto* (1926), *Markéta Lazarová* (1931) nebo *Útěk do Budína* (1932). Věnoval se i tvorbě pro děti. Napsal například pohádku *Kubula a Kuba Kubikula* (1931).

Vladislav Vančura je dalším z příkladů ideové otevřenosti Bedřicha Fučíka potažmo celé redakční politiky *Tvaru*. Ač činný v levicových organizacích a KSČ, dostal v převážně katolickém periodiku poměrně dost místa. Nezaujatě, pouze na základě literárním pojednává o Vančurovi Fučíkův článek *Vančurův Učitel a žák* (In: *Tvar* 1, roč. 2, 1928).

Vladislav Vančura zveřejňoval v *Tvaru* především své kratší prózy nebo úryvky z románů. Za pozornost ale určitě stojí i jeho stať *O společenské funkci románu*, která jakoby přesně zapadala do redakční politiky časopisu. Vančura v ní mimo jiné napsal:

„Nepochybuji o správnosti marxistické soustavy, nuže, jaké závazky vyplývají z této orientace? Pražádné. Pražádné mimo pravdivost a kázeň. To však již platí pro každého autora. Snaha shrnout v díle všechny vnější znaky vlastního názoru je zbytečná a bláhová a špatná. Rozumí se, že umění právě tak jako díla ostatní je možno rozlišovati na umění pravé a levé, toto dělítko však nic nepraví o významu díla v řádu uměleckém.“
(In: *Tvar* 1, roč. 4, 1931)

2.4.8 Jan Zahradníček

Narozen 1905 v Mastníku u Třebíče, zemřel 1960 v Uhřínově u Velkého Meziříčí. Jan Zahradníček byl autorem spirituální a společensky zaměřené lyriky, esejistou a překladatelem. Po maturitě na třebíčském gymnáziu (1926) studoval germanistiku na Filosofické fakultě UK. Studia nedokončil. Do stálého zaměstnání nastoupil a působil jako externí nakladatelský lektor a překladatel, jím překládaní autoři byli např. Hölderlin, Rilke, Corbière, Claudel a další. Mezi jeho blízké přátelé patřili osobnosti seskupené právě kolem časopisu *Tvar*, např. Jan Čep, Miloš Dvořák, Bedřich Fučík, František Halas nebo Albert Vyskočil.

V roce 1952 byl Jan Zahradníček odsouzen ke třinácti letům vězení, s podlomeným zdravím byl propuštěn v roce 1960 (Menclová 2000, s. 728 – 729).

Mimo jiné je autorem básnických sbírek *Jeřáby* (1933), *Pokušení smrti* (1930), *Dům Strach* (vyd. Toronto 1981) a *Čtyři léta* (vydáno 1969), napsal také rozsáhlé básnické skladby *La Saletta* (1947) a *Znamení moci* (dokončeno 1951, vydáno 1990).

Básně Jana Zahradníčka se v časopise *Tvar* objevovaly téměř během jeho celé existence, ostatně je to důsledkem osobní spřízněnosti s členy redakce. Ale je pravda, že jeho příspěvky nejsou nijak zvlášť četné, obvykle se objevilo několik básní během každého ročníku. V *Tvaru* byly zveřejněny i dva Zahradníčkovy překlady básní Friedricha Hölderlina, konkrétně v prvním čísle čtvrtého ročníku se jednalo o báseň *Jaro*, ve druhém čísle čtvrtého ročníku o *Mé vlastnictví*.

Takový je krátký výčet autorů, kteří přispívali do časopisu *Tvar*, samozřejmě by se dalo jmenovat ještě mnoho dalších, svá díla tu otiskovali ještě například Bohuslav Reynek, Aleš Plichta, Antonín Kostohryz, Josef Hora, Vilém Závada, Pavel Eisner nebo Jan Strakoš.

2.5 Překlady publikované v časopisu *Tvar*

Časopis *Tvar* byl časopisem nepříliš rozsáhlým, ale přesto k jeho značným ambicím a sebestoprvzení patřilo i publikování překladů. Z důvodů, jichž se nabízí hned několik, je nejvýznamnějším ten, že překlady umožňují charakterizovat orientaci a cíle časopisu možná pregnantněji než vlastními autory publikované beletristické příspěvky. Ve spojitosti překladů s publikovanou autorskou tvorbou se také dá v jednotlivých

ročnících vysledovat, jak se cíle skupiny, která se kolem časopisu vytváří, vyhraňují a tvorbou realizují. V prvních ročnících se zdá být výběr přeložených děl celkem nahodilý, stupně nahodilosti v dalších ročnících ubývá a v posledním ročníku překlady vlastně zájmy a snahy skupiny potvrzují ukázky z tvorby v jiných literaturách či předbíhají budoucí trendy.

Časopis, který založili a tvoří většinou vysokoškolští studenti a tedy právě debutující autoři, kteří publikovali první knížku nebo ji teprve připravují, se rozšiřuje též uveřejňováním překladů. Překladatelský autorský okruh bývá četnější a o překlady se pokoušejí i ti, kteří si zatím na vlastní volnou tvorbu netroufají, nebo též takoví autoři, kteří nepatří ke stálým spolupracovníkům časopisu, ale přesto se spolupráci s ním nevyhýbají a redakce jimi rozšiřuje okruh prezentace svých literárních a uměleckých zájmů.

Pro časopis *Tvar*, který vytvořili v letech 1928 – 1932 především vysokoškolští studenti humanitních směrů a v uvedených letech svá studia končili, tyto důvody plně platí. V průběhu čtyř let existence bylo ve *Tvaru* publikováno na sto překladů. Ten rozsah je přibližně stejný jako publikovaná beletrie. Bylo překládáno především z evropských jazyků. Proti původnímu předpokladu nebylo nejvíce překládáno z francouzštiny a němčiny, uvědomíme-li si, že mnozí spoluautoři časopisu byli germanisté či studenti srovnávacích literatur u F. X. Šaldy, nýbrž z angličtiny. Anglická a americká literatura také v ukázkách předkládá jakýsi nejucelenější literární pohyb od romantismu k modernistům a současné literatuře: publikování překladů Williama Blaka, Percy B. Shelleyho, Francise Thompsona, Edgara A. Poea, Kate Mansfieldové, Williama B. Yeate, Jamese Joyce, Virginie Woolfové, D. H. Lawrence, Gilberta K. Chestertona, Theodora Dreisera, Langstona Hughese, Carla Sandburga a dalších. Tento fakt zřejmě souvisí s aktivitou překladatelů – Aloyse Skoumala (později Aloise), Otty F. Bablera. Jako překladatelé se právě tyto dva spolupracovníci *Tvaru* proslavili nejvíce – Alois Skoumal překladem Joyceova *Odysea*, Otto F. Babler četnými překlady z mnoha jazyků. Se snahou představit autora šíře, byla publikována rozsáhlejší ukázka tvorby, třeba v překladu někoho, kdo s časopisem příliš nesouvisí – což byly zřejmě případy, kdy ve *Tvaru* publikoval Erich A. Saudek či Arnošt Vaněček.

Publikované překlady z německé a francouzské literatury nejužěji souvisí s vlastními snahami autorů časopisu a souvisí také s jejich tvorbou. Z německých autorů byli uvedeni: Johann W. Goethe (přel. O. Fischer), Hugo v. Hoffmanstahl (O. F. Babler, V. Renč), Stefan George (V. Renč, O.F. Babler), Leopold Staff (J. Závada),

Marcel Schwob (Bohuslav Reynek). Několik překladů z němčiny vytvořil Jan Zahradníček – především to byl překlad Rainera M. Rilka a jeho poezie a Friedricha Hölderlina, autorů, kteří silně podnítili Zahradníčkovu tvorbu ve třicátých letech. Zajímavý je překlad Kafkovy povídky Venkovský lékař – překladatel bohužel není uveden. Překlady z Kafky tehdy literatura neoplývala, souvisí tento překlad a podnět k němu s Florianovým Dobrým dílem, kde byla tehdy publikována Kafkova *Proměna*?

Z francouzštiny byly uvedeny překlady díla Charlese Baudelaira (Sv. Kadlec), Jeana A. Rimbauda (V. Nezval), Paula Verlaina (M. Dvořák, J. Seifert), Tristana Corbièra (J. Alda), Jehana Rictuse (J. Hořejší), Paula Claudela (J. Franz), Stephana Mallarmé, Alaina-Fourniera (V. Renč), Maxe Jakoba (A. Bareš, Sv. Kadlec), Jeana Cocteaua (J. Strakoš), Georgese Bernanose (Jan Čep), Marcela Jouhandeau (J. Čep), Jeana Giona (Boh. Reynek?), Jeana Lebrau (V. Černý) a další. Tedy převážně byla překládána díla autorů, kteří si pro sebe objevovali prozaici katolického a spiritualistického ražení, jako např. Jan Čep, jenž je nejen překládal, ale též se jimi odborně zabýval. Patří sem i díla francouzských regionalistických autorů, básnických regionalistů, které pro české autory a českou literaturu objevil B. Reynek a krásnou studii v *Zápisníku* o F. C. Ramuzovi je uvedl F. X. Šalda. Jako doklad ideové nestrannosti časopisu byl uveden J. Cocteau; básníky T. Corbièra a J. Rictuse – nalezneme převážně v publikacích Devětsilu a jejich překladatelé, bratři Jindřich Hořejší a Jan Alda se k ní také hlásili.

Ruská literatura byla zastoupena poměrně málo a velmi okrajově, zdá se, že s hledáním a zájmem *Tvaru* a jeho autorů nijak nezněla. Několik uvedených autorů bylo v opozici vůči sovětskému Rusku – Anna Achmatová, Nikolaj Gumiljev (manžel A. Achmatové zavražděný za údajné spiknutí proti sovětské vládě), Nikolaj Kljujev, Sergej Klyčkov, Boris Pilňak, Nikolaj Tichonov – všichni v překladu začínající, později slavné překladatelky Sergeje Jesenina, Marie Marčanové, pro kterou to zřejmě bylo publikační příležitostí a Alexej Remizov (O. F. Babler).

Ostatní literatury – španělština, italština, polština jsou zastoupeni jedním, dvěma jmény. Zajímavý počín a objev je národní lidová poezie – ukázky z ní připravil O. F. Babler – americká lidová poezie, bretaňská poezie, chorvatská, ale i baškirská, kterou přeložil a uvedl další člen Devětsilu, Jiří Weil. Je to poezie, v tu chvíli v české poezii téměř zapomenutá, avšak akceptovaná hned v dalších letech – v Halasově a Holanově výboru *Láska a smrt* a v zájmu o etnickou poezii v generaci *Jarního almanachu básnického* – v díle Hanuše Bonna a Jiřího Valji.

Několik uvedených překladů z barokní latinské a anglické literatury zřejmě souvisí s procitajícím zájmem o problematiku baroka, barokní literatury a umění koncem dvacátých a ve třicátých letech.

Na počátku této části jsem zmínil určitou nahodilost. Zdá se, že ta nepřicházela v úvahu tehdy, kdy se jednalo o autora se zjevnou či skrytou důležitostí, v tom případě pak byly uvedené ukázky provázeny zasvěcenou a dešifrující studií. Takto byli např. uvedeni: Ch. Baudelaire, L. Staff, P. Claudel, L. Hugs, S. Mallarmé, E. A. Poe, G. Bernanos, F. M. Dostojevskij.

Tvar a struktura básnického díla byla tématem článku Maxe Jacoba *O básni v próze* a v článku *Hovor o tvarech* Rudolfa Borchardta.

Z přehledu, který je bohatým výčtem jmen, ale jenž nicméně neuvádí jména všechna, je patrné, že redakce i překladatelé čerpali z dosti hlubokého zájmu i znalostí. Třebaže někteří z nich: J. Čep, J. Zahradníček patřili v předchozích letech k spolupracovníkům J. Floriana, není patrné, že by jejich výběr autorů byl nějakým způsobem ovlivňován, což je prokazatelné v Durychově *Akordu* a v *Řádu*, s nímž někteří autoři *Tvaru* (V. Renč, A. Skoumal), spolupracovali. Je zřejmé, že orientace na autory vcházela z jiného pohledu, z jiné estetiky a jiného zaměření. Jména překládaných umělců či studie či zmínky o nich se čas od času objevují v předních literárních časopisech konce dvacátých a počátku třicátých let a především v časopisu nad jiné respektovaném – v *Šaldově zápisníku*.

Závěr

Časopis *Tvar* se může pochlubit několika unikáty, jedním z nich je bezesporu nebyvalá redakční otevřenost umožňující spojení názorově velice odlišných autorů a redaktorů v jednom periodiku. Tento přínos umocňuje fakt, že hlavním kritériem výběru textů byla jejich kvalita. I proto se díky mnohým překladům mohla dostat do českého kulturního povědomí celá řada zahraničních autorů, jež si ve své době, nebo později, vydobyli nezřídka světový věhlas.

Dalším zásadním významem tohoto časopisu je prostor, který mohl nabídnout tehdy začínajícím literátům a uměleckým publicistům prostor pro jejich publikování. Kvalita jejich textů úměrně stoupala během celé existence periodika, postupné vytříbování stylu Bedřicha Fučíka, Miloše Dvořáka a dalších je zcela evidentní. *Tvar* se tak vyvinul ze studeného časopisu v brilantně koncipované periodikum, ostatně jeho svěžest a přínos je patrný i z vnějších ohlasů. Je nesporné, že možnost publikovat je velice důležitá pro každého autora a potvrzují to i slova Vítězslava Nezvala: „*Jen četba a vlastní tisíckrát opakovaná práce kultivuje básníka. Je nutno nechat ho, aby znovu a znovu bloudil, neboť jen tak se naučí vyjadřovat sám sebe.*“ (Nezval 1961, s.67)

Správně vytyčený směr redakční práce ještě jakoby podtrhovala spolupráce osobností, které už v době před svým přispíváním do *Tvaru* nabyly poměrně značný věhlas na literární scéně, zmínit můžeme třeba Jakuba Demla nebo Jaroslava Durycha, oba byli navíc starší než většina redakce. Existují vůbec v dnešní době ještě tak nadaní a originální studenti, do jejichž časopisu by psala jména literárních výšin a ještě k tomu by byl časopis ideologicky nepodbarvený? To se můžeme jen dohadovat, ale každopádně bychom hledali dlouho.

Přehled v umění a především v literatuře všech mladých autorů byl doslova obdivuhodný. Ať už se jednalo o dokonalou znalost díla Otokara Březiny, jíž oplýval Miloš Dvořák nebo o výběr přelomových zahraničních autorů, jímž se dostalo překladů. *Tvar* by se mohl s klidným srdcem označit za časopis spojení. Spojení názorových oponentů, spojení generací, nad nimiž drží ochranou ruku spojení v talentu a lásce ke kvalitnímu umění.

Summary

Magazine Tvar was unique periodical. In political polarized first republic its redaction was very open open-minded. Some authors were communists and the others Catholics. It was possible because each of them propagated quality in literature and in art as well. Magazine gave a space for incoming important persons of Czech culture (e.g. Bedřich Fučík, Vítězslav Nezval, Miloš Dvořák etc.). They have been enabled to practice their writing and to publish their ideas and pieces of work. It was very important for them.

Použitá literatura

Časopis *Tvar*, ročník 1 – 4 (1927 – 1931)

Šaldův zápisník, 1928-1929

FRAENKL, PAVEL: *Tvar*, Rozpravy Aventina č. 28 (10. 4. 1930), s. 334

Revolver Revue 40 (květen 1999), s.123 – 194

Horáčková, Alice: *Kritik příležitosti Bedřich Fučík aneb formování kritika v letech 1926 – 1944*, Katedra žurnalistiky FSV UK, diplomová práce, 2001

FUČÍK, BEDŘICH: *Píseň o zemi*, Praha, Melantrich, 1994, ISBN 80-7023-178-5

FUČÍK, BEDŘICH: *Kritické příležitosti I*, Praha, Melantrich, 1998, ISBN 80-7023-270-6

FUČÍK, BEDŘICH: *Kritické příležitosti II.*, Praha, Triáda, 2002, ISBN 80-86138-39-9

FUČÍK, BEDŘICH: *Setkávání a míjení*, Praha, Melantrich, 1995, ISBN 80-7023-205-6

FUČÍK, BEDŘICH: *Čtrnáctero zastavení*, Praha, Arkýř, Melantrich, 1992, ISBN 80-7023-109-2

MED, JAROSLAV: *Spisovatelé ve stínu*, Praha, Zvon, 1995, ISBN 80-7113-129-6

FRANZ, JAN: *Eseje, kritiky, dopisy*, Triáda, Praha, 2006, ISBN 80-86138-75-5

ROTREKL, ZDENĚK: *Skrytá tvář české literatury*, Brno, Blok, 1991, ISBN 80-7029-052-8

KOLEKTIV AUTORŮ: *Slovník českých spisovatelů od r. 1945. Díl I.*, Brána a Knižní klub, Praha 1995, ISBN 80-85946-16-5

KOLEKTIV AUTORŮ: *Slovník českých spisovatelů od r. 1945. Díl II.*, Brána a Knižní klub, Praha 1998, ISBN 80-7243-014-9

FORST, VLAD. A KOL.: *Lexikon české literatury 1 A-G*, Academia, Praha, 1985

FORST, VLAD. A KOL.: *Lexikon české literatury 2/I H-J, 2/II. K-L*, Academia, Praha, 1993, ISBN 80-200-0469-6

FORST, VLAD. A KOL.: *Lexikon české literatury 3/I H-O, 3/II P-Ř*, Academia, Praha, 2000, ISBN 80-200-0708-3

KOL. AUTORŮ: *Slovník českých spisovatelů*, Libri, Praha, 2005, ISBN 80-7277-179-5

TEIGE, KAREL: *Svět stavby a básně*, Odeon, Praha, 1966

NEZVAL, VÍTĚZSLAV: *Z mého života*, Československý spisovatel, Praha, 1961

Avantgarda známá a neznámá 1, Československý spisovatel, Praha, 1971

Seznam příloh

Příloha č. 1: Obsah všech čísel prvního ročníku časopisu Tvar – rok 1927 (tabulka)

Příloha č. 2: Obsah všech čísel druhého ročníku časopisu Tvar – rok 1928 (tabulka)

Příloha č. 3: Obsah všech čísel třetího ročníku časopisu Tvar – rok 1929 (tabulka)

Příloha č. 4: Obsah všech čísel čtvrtého ročníku časopisu Tvar – rok 1931 (tabulka)

Přílohy

Příloha č. 1: Obsah všech čísel prvního ročníku časopisu Tvar – rok 1927 (tabulka)

Číslo 1			
Autor	Název	žánr	překlad
Karel Nekula	Tvar	úvodník	
Miloš Dvořák	Můj okamžik	poesie	
Jaroslav Zatloukal	Jeskyně krápníková	poesie	
Bedřich Fučík	Götzův horizont	článek	
Aleš Plichta	Tajemství přítelovo	próza	
Karel Bodlák	Mukačevský monastýr sv. Vasila	poesie	
Ján Št. Bálent	Nálada duše	poesie	
Miloš Dvořák	Funkce vůle v básnické tvorbě	článek	
St. Rak	Revize snah polské literární mládeže	článek	
W.	Několik slov o dnešním výtvarném umění	poznámka	
Číslo 2			
Miloš Dvořák	O Jakubu Demlovi	článek	
Josef Chaloupka	Po návratu z lesů	poesie	
Bedřich Fučík	Mé město	poesie	
J. S. Strakoš	1. kapitola románu "Vinaři"	próza	
Zdeněk Bár	Pohřeb	poesie	
Jaroslav Zatloukal	Balada jarní	poesie	
Jan Strakoš	Na obranu Durychovy religionistiky	článek	

Bakalářská práce

Aleš Plichta	Nový den	próza	
Alois Skoumal	Henry de Montherlant: Ráj ve stínu mečů	recenze	
Bedřich Fučík	Píšovy směry a cíle	recenze	
Číslo 3			
J. Dvořák	Les	poesie	
Josef Bartuška	Stražiště	poesie	
Jiří Horák	Pomsta	próza	
Karel Nekula	Balada o Blance	poesie	
Miloš Dvořák	Jaro	poesie	
Josef Ošmera	Štrbské pleso	poesie	
Miloš Dvořák	Několik slov k poslednímu výboru "Z díla Ot. Březiny"	článek	
J. B. Čapek	Zápas Básníkův	článek	
Bedřich Fučík	Vláda asonance	článek	
Jan Strakoš	Přiliv ducha	recenze	
Číslo 4			
Jan Čep	Putování úvozem	próza	
Jaroslav Zatloukal	Balada dvou nocí	poesie	
Miloš Dvořák	Na okraj Nezvalových "Blíženců" a "Diabola"	článek	
Tadeusz Lapalewski	Rozmluva cestou	próza	František Bicek
Miloš Dvořák	Teče voda	poesie	
Jan Strakoš	K té slovenské a české tradic	článek	
Číslo 5 a 6			
Emil Boleslav Lukáč	Z pohronia	poesie	
Miloš Dvořák	Prostor a plocha	článek	
Jan Šnobl	Léto	poesie	
Jaroslav Zatloukal	Čas v květu	poesie	
Jitka Skaláková	Pohádka o očích krále Ivana	próza	
Karel Bodlák	Lastura	poesie	
Josef Rybák	Próza	próza	
J. Dvořák	Hymnus	poesie	
Ján Št. Bálent	Plač země	poesie	

Bakalářská práce

Josef Sekera	Historie Bohouše Nováka, políra	próza	
Pantělejmon Romanov	Strach	próz	Bohumil Mužík
Aleš Plichta	Prózy	próza	
Číslo 7			
Josef Ošmera	Pastel	poesie	
Jan Čep	Noc Filipojakubská	próza	
J. Dvořák	Opilé srdce mám	poesie	
J. Dvořák	Sloky	poesie	
Bedřich Fučík	Případ nezaměstnanosti	článek	
Miloš Dvořák	Léto	poesie	
Miloš Dvořák	Poklad	poesie	
Josef Sekera	Nejsilnější pouto	próza	
Číslo 8			
Jiří Horák	Pes	próza	
Jan Strakoš	Některé omyly Henri Massise	článek	
J. Dvořák	Vzkaz muže	poesie	
František Kovárna	Přítelkyně bláznova	próza	
Bedřich Fučík	Dramatické řemeslo	článek	
W. B. Yeats	Spiritistická seance	próza	Alois Skoumal
Číslo 9 a 10			
Albert Vyskočil	Cestou do Emaus	poesie	
Albert Vyskočil	Mozart	poesie	
Karel Schulz	Pavouk	próza	
Jan Zahradníček	Průchod	poesie	
Jean Cocteau	Kohout a šašek (myšlenky o umění)	citáty	Jan Strakoš
Jan Strakoš	Trampoty pana Götze	článek	
Jaroslav Zatloukal	Disharmonie	poesie	
Franz Kafka	Venkovský lékař	próza	neuvedeno
Jan Čep	Husopas	próza	
Albert Vyskočil	Marginalia	článek	
J. Dvořák	Píseň o podzimu	poesie	
Miloš Dvořák	Několik poznámek k českému trochej	článek	

Příloha č. 2: Obsah všech čísel druhého ročníku časopisu Tvar – rok 1928**(tabulka)**

Číslo 1			
autor	název	žánr	překlad
Jaroslav Durych	Procitnutí (z básně Eva)	poesie	
Jan Čep	Čí bude vítězství?	próza	
Bedřich Fučík	Vančurův Učitel a žák	článek	
Miloš Dvorák	Sníh	poesie	
Albert Vyskočil	K základům básnictví	článek	
José Santos Chocano	Pravěká duše	poesie	F. Sedláček
Stephen Hudson	Zloděj	próza	Alois Skoumal
Číslo 2			
Jan Strakoš	Chvála universalismu v polské literární anketě	článek	
Jan Zahradníček	Hodiny	poesie	
Jan Zahradníček	Návrat	poesie	
Jakub Deml	Mladí a staří	próza	
Albert Vyskočil	Verše	poesie	
Jaroslav Durych	O úpadku závisti	článek	
Friedrich Hölderlin	Domov	poesie	
Bedřich Fučík	Omlazený básník	článek	
Langston Hughs	Mosazná plivátka	poesie	Arnošt Vaněček
Carl Sandbur	Západ ve žni	poesie	Arnošt Vaněček
Charles Lamb	Obecně rozšířené bludy	próza	Jan Čep
Číslo 3			
Jan Čep	Starcův smích	próza	
Jakub Deml	Pohřeb samovraha	próza	
F. A. Springer	Z podzimu	poesie	
Erik A. Saudek	Villon	článek	
Rainer Maria Rilke	Z "Knihy hodinek"	poesie	Erik A. Saudek
Miloš Dvorák	Demlův Hrad smrti	článek	
William Blake	Beránek	poesie	Erik A. Saudek

Bakalářská práce

Albert Vyskočil	Řád poesie a řád prósy	článek	
Číslo 4 a 5			
František Halas	Žal	poesie	
Jaroslav Durych	Schůzka	próza	
Jan Zahradníček	Má podoba	poesie	
Ventura Garcia Calderón	Domorodá láska	próza	F. Sedláček
J. W. Goethe	Tři písně	poesie	Otokar Fischer
William Blake	Přísloví pekla	próza	Otto F. Babler
J. W. Goethe	Z Goethova Fausta	poesie	Otokar Fischer
Zdeněk Kalista	Apostrofa	článek	
Jehan Rictu	Máminy moldánky	poesie	Jindřich Hořejší
Albert Vyskočil	Řád poesie a řád prósy II.	článek	
Miloš Dvorník	Umění Čepových "Vigilií"	článek	
Dionysius nebo Longinus	Obrazy	próza	Václav Sládek
Číslo 6			
Pavla Kytlicová	Jeho systém	próza	
Zdeněk Vavřík	Vilém	poesie	
Jakub Deml	Vražda	próza	
Jiří Landa	Západ slunce	poesie	
Emil Zegadlowicz	Oči děcka	poesie	Otto F. Babler
Vladimír Azov	V den májový	próza	
chorvatské národní	Maria a řemeslníci	poesie	Otto F. Babler
Jaroslav Durych	Dobré dílo od roku 1924	článek	
Číslo 7 a 8			
Jakub Deml	Básník víry	článek	
Vilém Závada	Cestou v noci	poesie	
Bedřich Fučík	Metafor	článek	
Jan Čep	Hoře z lásky	próza	
Jaroslav Durych	Šedesátiletí	článek	
Miloš Dvorník	Básnický odkaz Březinův a jeho dědic	článek	
Jan Zahradníček	Kašpar Hauser	poesie	

Bakalářská práce

Vítězslav Nezval	Básník	článek	
Paul Verlain	Dvě básně	poesie	Miloš Dvořák
Rudolf Černý	Básnické deníky	článek	
Georges Bernanos	Umírající	próza	Jan Čep
P. Eisner	Německý hlas o Jakubu Demlovi	článek	
Pavla Kytlicová	Setkání	próza	
Jaroslav Durych	O Jakubu Demlovi	článek	
Jaroslav Durych	Vidění básníků a vidění světců	článek	
Číslo 9			
Miloš Dvořák	Dušičky	poesie	
Vladislav Vančura	Příchod Pilipanicův	próza	
Jean Moréas	Stance	poesie	František Bíbl
Jakub Deml	Mor vypukl	próza	
Tristan Corbière	Sonet siru Bobovi	poesie	Jan Alda
Katherine Mansfieldová	Blaženost	próza	Alois Skoumal
Stefan George	Žák	poesie	Otto F. Babler
Wallace Stevens	Nadvláda černé	poesie	Arnošt Vaněček
Rudolf Borchardt	Z "Hovoru u tvarech"	článek	Otto F. Babler
Hugo von Hofmannstahl	Píseň osudu	poesie	Otto F. Babler
Číslo 10			
Vítězslav Nezval	Kuropění	poesie	
Vítězslav Nezval	Sonet	poesie	
Miloš Dvořák	K Šaldovu pojetí díla Horova	článek	
Emil B. Lukáč	Hody	poesie	
Nikolaj Kljujev	Básně	poesie	Marie Marčanová
Theodore Dreiser	Ztracená Pheobe	próza	Hana Duxová

Příloha č. 3: Obsah všech čísel třetího ročníku časopisu Tvar – rok 1929 (tabulka)

Číslo 1			
autor	název	žánr	překlad
František Halas	Lítost	poesie	
Jarolsav Durych	Pokušení	próza	
James Joyce	Ze sbírky "Komorní hudba"	poesie	Arnošt Vaněček
Jakub Deml	Tradice	článek	
z bakširské lidové poesie	Čaj	poesie	Jiří Weil
A. Pavlenko a B. Pilňak	Lord Byron	próza	M. Heřman
Anica Savič-Rebac	Dante v Apenninách	poesie	Otto F. Babler
Bedřich Fučík	Umění funkční	článek	
Číslo 2 a 3			
Vilém Závada	Bez milosti	poesie	
Vladislav Vančura	Výstřel	próza	
Jan Horník	Únor	poesie	
Otokar Fischer	Březinův rým	článek	
Vítězslav Nezval	Goblén	poesie	
Anna Achmatová	Básně	poesie	Marie Marčanová
Oton Županič	Veronika Desenická	drama	Otto F. Babler
Miloš Dvořák	Demlův Jenewein	článek	
Aloysius Bertrand	Večerní hodinky	próza	J. Průša
Aloysius Bertrand	Odjezd na sabat	próza	J. Průša
Aloysius Bertrand	Na skalách v Chevremorte	próza	J. Průša
Marcel Schwob	Ruka slávy	próza	Bohuslav Reynek
Rudolf Černý	Splendid Isolation	článek	
Juljan Tuwim	Smrt	poesie	Jarolsav Závada
James Joyce	Evelina	próza	Alois Skoumal
Číslo 4			
Jakub Deml	In Memoriam	nekrolog	
Vítězslav Nezval	Zátiší se hřbitovem	poesie	
Jan Čep	Veselá pohřební	próza	
Miloš Holas	Rondel	poesie	
Miloš Dvořák	K "čisté poesii"	článek	
Jean Arthur	Ofelie	poesie	Vítězslav Nezval

Bakalářská práce

Rimbaud			
Jindřich Štýrský	Rimbaud před smrtí	článek	
Ruth Schaumann	Bolná symfonie	poesie	Otto F. Babler
Virginia Woolf	Půlnoc (z románu Orlando)	próza	Arnošt Vaněček
Stefan Zweig	Dramatik Dostojevský a jeho dramatisace	článek	Oldřich Králík
Číslo 5 a 6			
S. Primus	Československé panorama	poesie	
Jan Čep	Lucie Laurová	próza	
Jan Zahradníček	Země stínů	poesie	
Stanislav Brzozowsk	Baudelaire	článek	Otto F. Babler
F. A. Springer	Měsíc nad rodným domem	poesie	
Max Jacob	Pekelná noc	próza	A. Bareš
Max Jacob	Labuť	próza	A. Bareš
Max Jacob	Oslavujeme smrt	próza	A. Bareš
Antonín Kostohryz	Jitření	poesie	
Max Jacob	O básni v prose	článek	neuvedeno
Marcel Jouhandeau	Malvina	próza	Jan Čep
Anton Schnack	Hrob milenky	próza	Otto F. Babler
Francis Jammes	Modlitba, bych vyzval svou nevědomost	poesie	František Bíbl
Francis Jammes	Schůzka	poesie	František Bíbl
Josef Heyduk	Traktát o modlitbě	próza	
Bedřich Fučík	Odkaz Fráni Šrámka	článek	
Aloysius Bertrand	Měsíční svit	poesie	A. Bareš
Aloysius Bertrand	Sen	poesie	A. Bareš
Číslo 7 a 8			
Vilém Závada	Svatební kytice	poesi	
Vítězslav Nezval	Strach	drama	
Otakar Fischer	Déja vu	článek	
Emil B. Lukáč	Křižovatky	poesie	
Oldřich Králík	F. X. Šalda jako kritik Otokara Březiny	článek	
Juljan Tuwim	Láska	próza	Otto F. Babler
Leopold Staff	Předzpěv	poesie	Jaroslav Závoda
Leopold Staff	Podzimní dešť	poesie	Jaroslav Závoda
Leopold Staff	Marnotratný syn	poesie	Jaroslav Závoda
Leopold Staff	Rovnováha	poesie	Jaroslav Závoda
Emil Zegadlowicz	Život Nikolaje Šebrempisaného	próza	Otto F. Babler

Bakalářská práce

Aleksej Remizov	Hvězda nad hvězdami	poesie	Otto F. Babler
Stanislav Brzozowski	Kasprowicz a Staff	článek	
Číslo 9 a 10			
František Halas	Mrtvý voják	poesie	
Vladislav Vančura	Z románu	próza	
Jan Zahradníček	Vděčnost mrtvým	poesie	
Rudolf Černý	Tvář Františka Götze	článek	
G. K. Chesterton	Gloria in profundis	poesie	Otto F. Babler
Jaroslav Durych	Znovu k dílu O. Březiny	článek	
Percy B. Shelley	Dávno zašlý čas	poesie	Arnošt Vaněček
D. H. Lawrence	Úsměv	próza	Alois Skoumal
W. D. Hudson	Svoboda a špína	próza	Jan Čep
americká národní	Píseň chudého cowboye	poesie	Otto F. Babler
Edgar A. Poe	Literární šplechty	článek	Albert Vyskočil
Hartley Alexander	Jak přišla smrt do světa	drama	Otto F. Babler
Oldřich Králík	F. X. Šalda jako kritik Otokara Březiny (dokončení)	článek	

Příloha č. 4: Obsah všech čísel čtvrtého ročníku časopisu Tvar – rok 1930 (tabulka)

Číslo 1			
autor	název	žánr	překlad
Jan Čep	Albína Drůzová	próza	
Josef Hora	Mimo	poesie	
Alain - Fournier	Svár a noc v cele	próza	Václav Renč
Vladislav Vančura	O společenské funkci umění	článek	
Friedrich Hölderlin	Jaro	poesie	Jan Zahradníček
Bedřich Fučík	O Františku Halasovi	článek	
Jan Zahradníček	Hrozba	poesie	
Francis Thompson	Ex ore infantium	poesie	Jaroslav Skalický
Platon	Gygův prsten	próza	Ferdinand Stiebitz
Číslo 2			
František Halas	Ticho	poesie	
Vladislav Vančura	Nešťastný opilec Oršák	próza	
Jean Giono	O raněném zvířeti	próza	neuveďeno
Antonín Kostohryz	Předzpěv k holubicím	poesie	
Miloš Dvořák	Platnost slova	článek	
Stefan George	Dětský kalendář	próza	Otto F. Babler
Stefan George	***	poesie	Václav Renč
Stefan George	Litanie	poesie	Václav Renč
Jan Franz	Konstantin Biebel	článek	
Friedrich Hölderlin	Mé vlastnictví	poesie	Jan Zahradníček
Stefan Zweig	Hölderlinova báseň	článek	neuveďeno
Jan Čep	Na okraj díla Bernanosova	článek	
Bohuslav Reynek	Úsvit	poesie	
Číslo 3 a 4			
Vítězslav Nezval	Sylvestrovská píseň	poesie	
Vítězslav Nezval	Boží tělo	poesie	
Vítězslav Nezval	Výroba hvězd	poesie	
Daniel Nitsch	Berla královská (1769)	kázání	
Albert Vyskočil	Durychovy verše	článek	
Václav Renč	Ó vítězná písni pádu	poesie	
Rudolf Černý	Slovo jako prostředek a cíl	článek	
William Blake	Samson	próza	Arnošt Vaněček
Sergej Klyčkov	Verše	poesie	Marie Marčanová

Bakalářská práce

Nikolaj Tichonov	Verše	poesie	Marie Marčanová
Nikolaj Gumilev	Verše	poesie	Marie Marčanová
Jean Lebrau	Stromy	próza	Václav Černý
Paul Claudel	O inspiraci básnické	článek	Jan Franz
Max Jacob	Noc	poesie	Sv. Kadlec
Max Jacob	Kristus v kinematografu	poesie	Sv. Kadlec
Max Jacob	Burlesky	poesie	Sv. Kadlec
Max Jacob	On plakal	poesie	Sv. Kadlec
Henri Massis	O Claudelovi	článek	neuveдено
Bohuslav Reynek	Tři prosy	próza	
bretaňská národní	Závěť staré klisny	poesie	Otto F. Babler
Číslo 5 a 6			
Jaroslav Seifert	Pohřeb pod okny	poesie	
Jan Zahradníček	Na okraji	poesie	
Pavla Kytlicová	Poslední chvíle	próza	
Miloš Dvořák	Strom bolesti	poesie	
Miloš Dvořák	Letní podvečer	poesie	
Jan Čep	Noční návštěva	próza	
Paul Verlaine	Tři básně	poesie	Jaroslav Seifert
Matěj Tanner	Bič Kristův (1673)	próza	
Jan Franz	Případ Vítězslava Nezvala	článek	
William Blake	Pět básní	poesie	Arnošt Vaněček
Miloš Dvořák	Žena v díle Mánesově a Březinově	článek	
John Donne	Básně	poesie	E. A. Saudek
Reiner Maria Rilke	O člověku, jenž naslouchá kamenům	próza	J. Lipanský
Hugo von Hofmanstahl	Terciny	poesie	Václav Renč
Julien Green	Kristina	próza	Jan Franz
Charles Baudelaire	Tři básně	poesie	Sv. Kadlec
Stephan Mallarmé	Na okraj Baudelaira	článek	neuveдено
Giovanni Pascoli	Ate	poesie	neuveдено